

TERMÉSZETI VISZONYOK II.

Az éghajlat — mint a légkör és a földfelszín kölcsönhatása következtében előálló időjárások rendszere — összetett jelenség. Termikus (napsütés, felhőzet, hőmérséklet), higrikus (csapadék, párolgás, légnedvesség) és cirkulációs (légnymás, szél) összetevőinek évi ritmusát a napmagasság éven belüli változása, napi periódusát a hosszabb-rövidebb nappalok (besugárzás) és éjszakák (kisugárzás) váltakozása szabja meg. Az időjárás elemeinek értékeiben tájak szerint mutatkozó különbségek Magyarország helyzetének (mérsékelt öv), tengertől való távolságának (óceáni ill. kontinentális jelleg), domborzatának (hegy, völgy, síkság) és talajfelszíne fizikai minőségének függvényeként alakulnak ki. A térben és időben folyton változó időjárás összetevőinek megfigyelését a meteorológiai szolgálat végzi. A 22—23—24. oldalon levő éghajlati térképek és diagramok az Országos Meteorológiai Intézet 1900—1950. időszakban gyűjtött anyagából az átlagértékeknek — mint éghajlati jellemzőknek — térbeli eloszlását, a 25. oldal A térképe pedig e tényezők együttes hatásaként kialakult éghajlati körzeteket mutatja be. Az ország D—DK-i fele, az Alföld kiterjedt síksága az Atlanti-óceántól való távolabbi fekvése, valamint a Kárpátok medencerendszerében elfoglalt helyzete folytán szárazföldi (kontinentális) éghajlatú. Itt a klímaelemek évi és napi ingása egyaránt jelentékeny. Ennek a meleg területet képviselő éghajlati körzetnek tele nem túl hideg, nyara azonban meleg s aszályra hajló: a három nyári hónap folyamán a nappali fölmelegedés majd mindennap eléri a 25°-ot és átlagosan 20—30 alkalommal a 30°-os hőséget is. Nedvességellátottsága szűkös: a talajnak a területre hulló csapadékból származó vízkészlete a tenyészidőszakban, sőt a Duna—Tisza-közi homokos hátságon, a Közép-Tisza mentén és a Körös-vidéken egész évben nem tudja kielégíteni a levegő párologtató tevékenységét. A mezőgazdasági termelés biztonsága csak öntözéssel tartható fenn. Az ország Ny—ÉNy-i felén, a Kisalföldön, a Dunántúli-dombság és az Északi-középhegység vidékén az atlanti-óceáni, s részben földközi-tengeri hatások vannak túlsúlyban. A klímaelemek átlagos évi és napi ingása aránylag mérsékelt, a tél zord, a nyár forró, a nedvességellátottság egyenletes, és nagyrészt kielégítő. Csapadékhiány csak az év legmelegebb szakában, a nyári hónapokban mutatkozik. Ebben a mérsékelt meleg éghajlati körzetben az óceáni hatásokra a tengerszint feletti magasság növekedtével a nyugati határszéli hegyek, a Dunántúli- és Északi-középhegység körzetében nedvességgel bővebben ellátott, jellegzetesen hegyvidéki éghajlatú hűvös terület alakul ki, ahol a klímaelemek értékeinek napi és évi ingása számottevő. Az éghajlati térképsorozatot záró **fenológiai térképek** egyrészt a két legfontosabb mezőgazdasági növény (búza, kukorica) virágzása kezdeti időpontjának, másrészt a tavasz kezdetét jelző mogyoróvirágzás és a tavasz végét jelző akácvirágzás időpontjainak területi különbözőségeit tüntetik fel. (25. oldal B, C, D, E térkép.)

A vízrajzi térképek a felszíni és a felszín alatti vizek főbb területi jellemzőit ábrázolják. A 26. oldal A térképe a Kárpát-medence vizeinek szabályozások előtti helyzetét mutatja be, amikor még óriási területeket borított állandó jelleggel vagy időszakosan víz, és az Alföld nagy része mocsárvilág volt. A földművelést gátló vadvizeket, mocsarakat évtizedek során vízlevezető csatornarendszerek segítségével csapolták le, és a még szabályozatlan, erősen ingadozó vízjárású folyókat hatalmas gátak közé szorították. A 26. oldal B térképe szemlélteti ezt a gátrendszert és az ország különböző vidékeinek jellemző fajlagos vízszállítását. A 28. oldal A térképe a felszíni vizek legfontosabb vízrajzi mutatóit foglalja össze. Az ország különböző tájaira jellemző lefolyási tényezők százalékos értékei és a meteorológiai állomások csapadékadatai alapján megközelítően megállapítható a csapadékból lefolyó vízmennyiség. A lefolyás mennyisége időszakonként változik. Ezt az időbeli és mennyiségbeli változást szemlélteti a vízfolyások 1—1 keresztmetszetére vonatkoztatott adat. A kisvíz, a középvíz és a nagyvíz időbeli változása mellett a sebesség, a mélység és a szakaszjelleg adatai tájékoztatnak a vízfolyások dinamikájáról. A hajózási lehetőségek is jelentős mértékben a vízjárástól, vízmennyiségtől és a mederállapottól függenek. A jelenleg hajózható folyószakaszokat, csatornákat és a Balatont terhelhetőség szerint is bemutatja a térkép. A folyók nagyságrendjére utal még a térképen ábrázolt vízgyűjtő terület, továbbá a folyók hosszának adata is. Az ország két legfontosabb folyójának, a Dunának és a Tiszának részletes vízjárását, hordalékszállítását, hullámterének szélességét a 28. oldal grafikonnjai szemléltetik. A gátak által közrefogott hatalmas árterek — elsősorban a Tisza mentén — érzékeltetik a veszélyesen szélsőséges vízingerőzést. Míg pl. a Dunán Budapestnél a mért legnagyobb víz a legkisebb víz 10—11-szerese, addig a Tiszán Szolnokonál ez az arány kb. 40-szeres. A 29. oldal A térképe a felszíni vizek szennyezettségének bemutatásával arról tájékoztat, hogy az egyes folyók, folyószakaszok ill. tavak vize milyen mértékben használható fel a vízgazdálkodás különböző céljaira. A felszín alatti vizekkel foglalkozó térképsorozatban a 29. oldal B térképe a talajvíz átlagos szintjét tünteti fel. A mezőgazdasági termelés szempontjából különösen az aszályra hajlamos Alföldön nem közömbös, hogy a talajvíz milyen mélyen helyezkedik el, mivel az aszályos időszakban a növények sokszor csak a magas talajvízállás segítségével tudnak tenyészni. A 27. oldal B térképe az ország ásvány- és gyógyvizeiről, jelentősebb fürdősi vagy gyógyászati célokra igénybevett ún. egyszerű hévizeiről nyújt áttekintést az 1960. évi állapot szerint. Budapest számos gyógyvizéből csak a főbb víztípusok egy-egy képviselője szerepel. Forrás- illetve kútcsoportok esetében a diagramok az összvízhozamot, valamint az átlagos vegyi összetételt és hőmérsékletet szerepeltetik. A 29. oldal A térképe bemutatja az ország vízföldtani tájegységeit, vagyis azokat az összefüggő területeket, amelyek vízföldtanilag és víztermelési szempontból, a

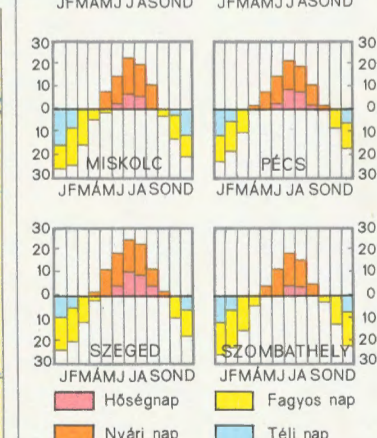
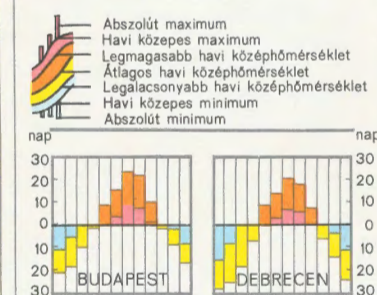
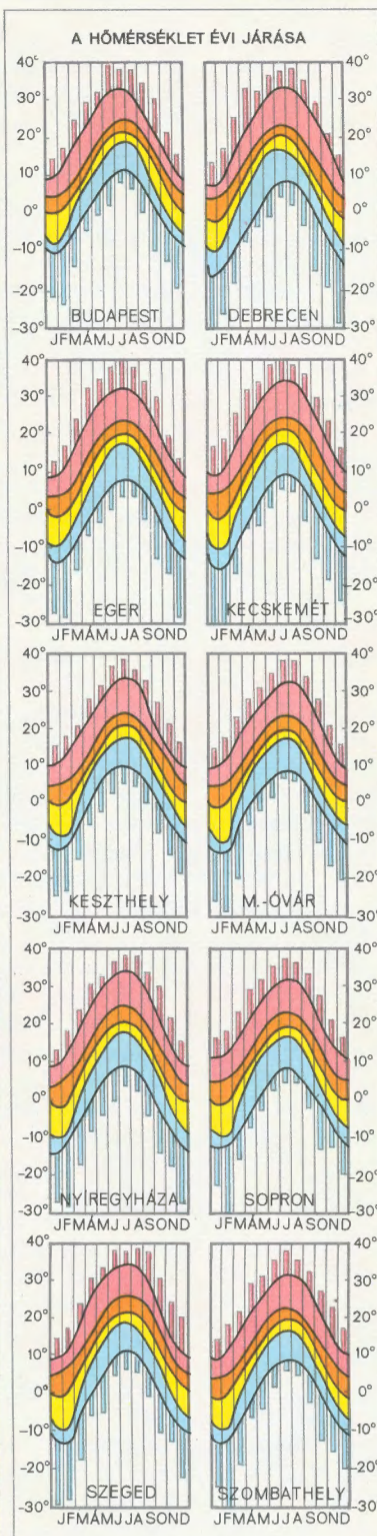
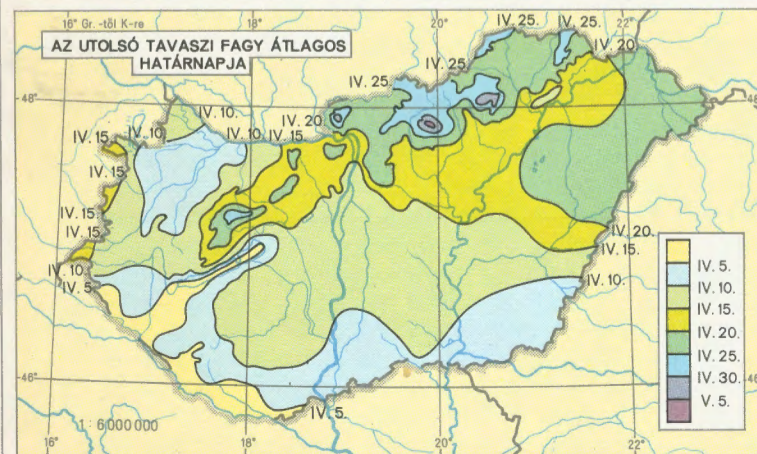
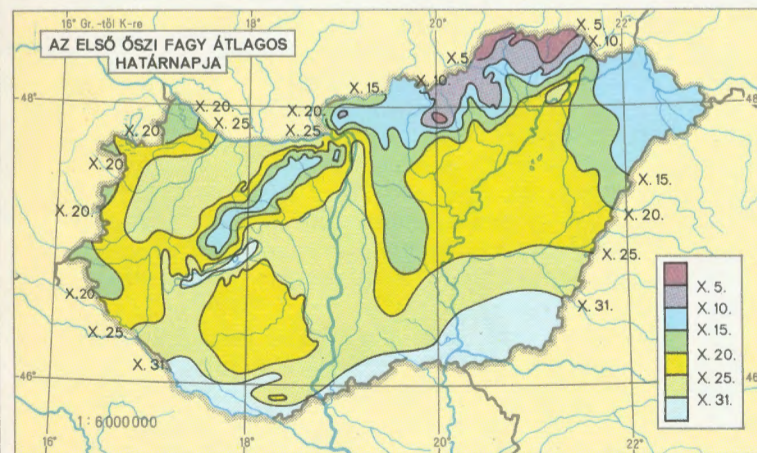
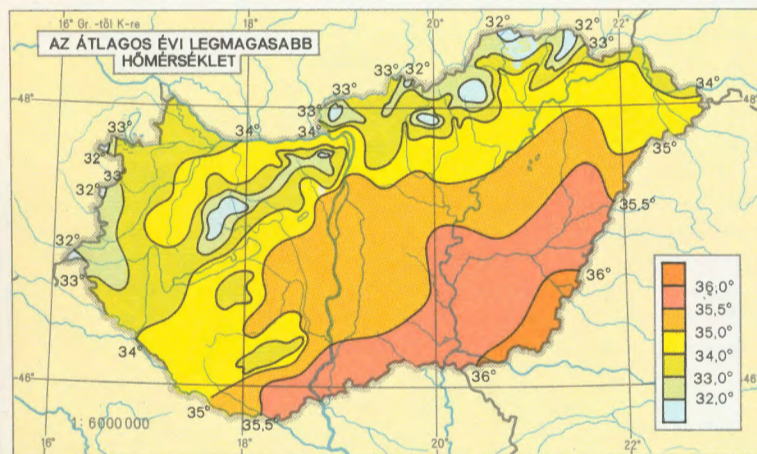
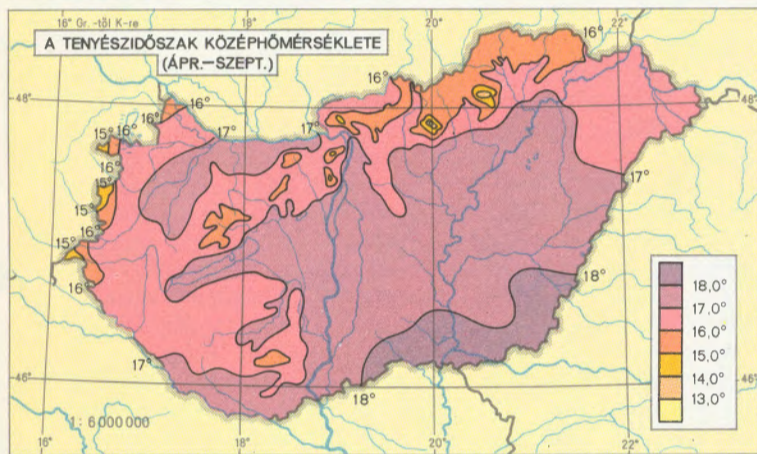
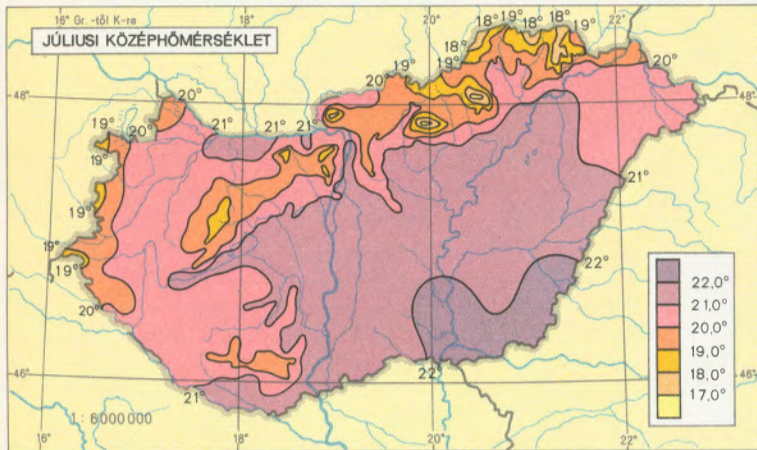
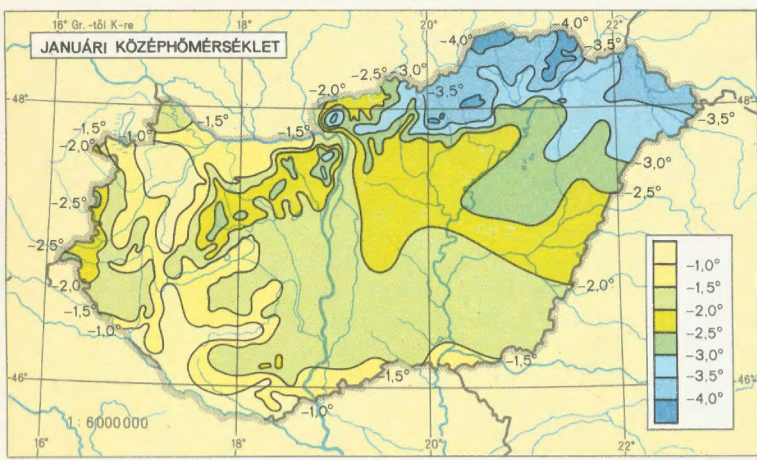
jelenleg igénybe vett mélységeig nagyjából azonos jellegűek, ahol a vízázó szintek és így a tervezendő ártézi kutak mélysége, valamint várható vízhozama is közel azonos. A tájegységek elkülönítése a vízföldtani viszonyokon kívül a szerkezeti, földtani és morfológiai viszonyok figyelembe vételével történt.

A növényföldrajzi térképsorozatban a 30. oldal A térképe nyolc, különböző szempontból érdekes fafaj magyarországi elterjedését (areáját) mutatja be. Erdészeti szempontból jelentős a bükk és az erdei fenyő, növényföldrajzi szempontból pedig a más tájak jellegzetes, Magyarországra bevándorolt növényei, a magashegységi luc és jegenyefenyő, valamint a balkáni ezüsthárs. A további 3 fafaj érdekessége, hogy a maitól eltérő éghajlatú földtörténeti korok maradványai (reliktumok). A tiszafa és a szőrös nyír a jégkorszakokból, a keleti gyertyán a jégkorszakok közötti meleg időszakokból (meleg interglaciálisokból) maradt fenn. A 30. oldal B térképe, a növénytakaró klimazonális térképe azon a törvényszerűségeken alapul, hogy az éghajlati öveknek megfelelően sajátos növényzeti övek alakulnak ki, vagyis a növénytakaró minősége és megjelenési formája kifejezi az adott terület éghajlati jellegét. A növényzet szempontjából a klímajelleg alapvető problémája a vízellátás, azaz, hogy az illető éghajlati öv hőmérsékleti viszonyai között a csapadék mennyisége és évi eloszlása elegendő-e az erdőtenyészet kialakulására (humid klíma), vagy csak fátlan, füves vegetáció (sztyepek, puszták) fennmaradására alkalmas (arid klíma). A humid és arid klímájú területek között többszáz kilométer széles átmeneti klímásáv húzódik (szemihumid-szemiarid klíma), amelyen az erdőpuszták mozaikos növényzete alakul ki. Magyarországon humid, valamint szemihumid-szemiarid klímájú területeket találunk. A humid területeken az éghajlat nedvessége szerint különböző erdőöveket (bükkösök, gyertyános-tölgyesek, tölgyesek), a szemihumid-szemiarid vidékeken az erdőpuszták övét találjuk, utóbbiban a nyári és őszi szárazság erőssége és tartama alapján (szemiariditási index) további szárazsági zónákat különböztünk meg. Ez a térkép a H. Walter-féle Klimadiagram Weltatlas-ban alkalmazott klimadiagramok alapján készült. A 30. oldal C térképe Magyarország florisztikai növényföldrajzi felosztását mutatja, az egyes flóratartományokat, flóravidekeket, flórajárásokat a flóra (tehát a fajok összessége) és a növénytakaró (azaz a növénytársulások) azonossága vagy különbsége szerint különítve el. Az elhatárolásban jelentős az azonos elterjedésű vagy eredetű flóraelemek, a bennszülött fajok és a maradvány (reliktum) növények szerepe. A 31. oldal térképe az ország természetes növénytakaróját (vegetációját) mutatja be rekonstruált állapotában, ahogyan az az erdőirtások, a földek mezőgazdasági művelése, a nagy folyószabályozások és lecsapolások előtt volt. Európában való helyzetét tekintve, legnagyobb kiterjedésű erdői a közép-európai zárt lomboserdők régiójába tartoznak, viszont az Alföld növényzete a DK-európai erdőpuszta tagja, de mindkettő sajátos pannóniai jelleggel. ÉK felé a növénytakaró kontinentális jellege, DNY felé pedig a szub-mediterrán jellege fokozódik. Nyugaton az alpi hatás, az ÉK-i Közép-hegységben a kárpáti hatás mutatható ki. A térkép nem összefoglalt vegetációzónákban, hanem részletezve, a kiterjedtebb növénytársulásokig lebontva mutatja a növénytakarót. Egy-egy szukcessziósorozatban — azaz a növénytársulások egymásra következőségében pl. homokon, ártéren, lejtő erdőpusztán — a záró növénytársulás a hangsúlyozott. Zónális az a záró növénytársulás, amelyik a szóban forgó terület általános éghajlati- és talajadottságai- val egyensúlyban alakult ki.

Állatföldrajz. Magyarország állatföldrajzi szempontból a közép-dunai faunakerület egy része. A közép-dunai fauna kerület (32. oldal térképe) az Arktogaea holartikus faunaterületén belül a Palaeraktis faunaterületének euró-turáni faunavidékéhez tartozik. E faunakerületben mintegy 35 000 állatfaj ismeretes. Alapfaunája 60—80%-ban holartikus, palaeartikus, euro-turáni, európai és középeurópai faunaelemekből áll, a többi 40—20% színező (a területnek sajátos jelleget adó) faunaelemekből tevődik össze. Ez utóbbiak a következők: A) maradvány fajok (reliktumok), B) bennszülött fajok (endemizmusok), C) környező faunakerületekből származó fajok, D) távolabbi faunakerületekből származó fajok, E) a történelmi időben bevándorolt, behurcolt és betelepített fajok. Néhány jellegzetes színezőelem pl.: kárpáti ingola, magyar pisztráng, alpi götte, homoki gyík, gólyatöcs, kék vércse, balkáni gerle, balkáni fakopáncs, keleti sünn, magyar földikutyá, magyar földipocok, mezei görény.

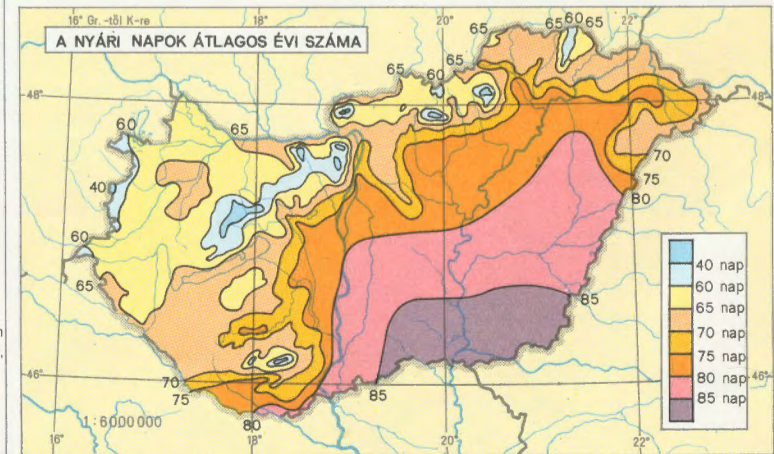
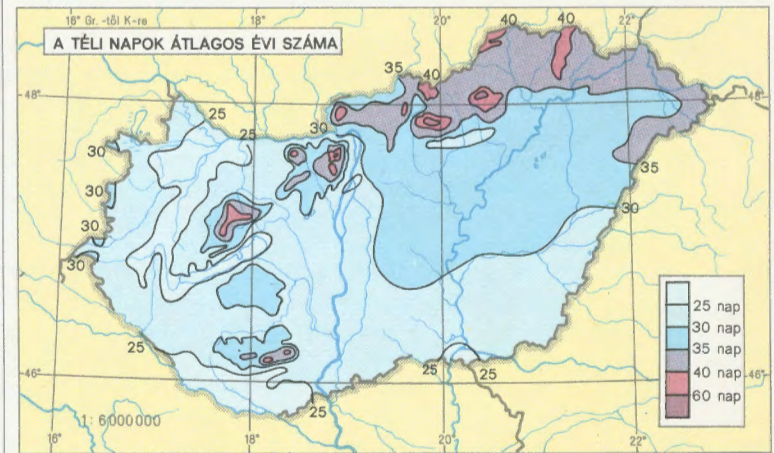
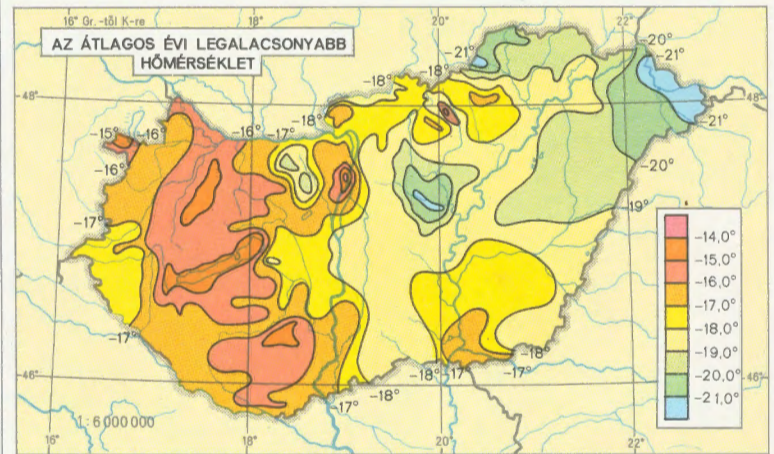
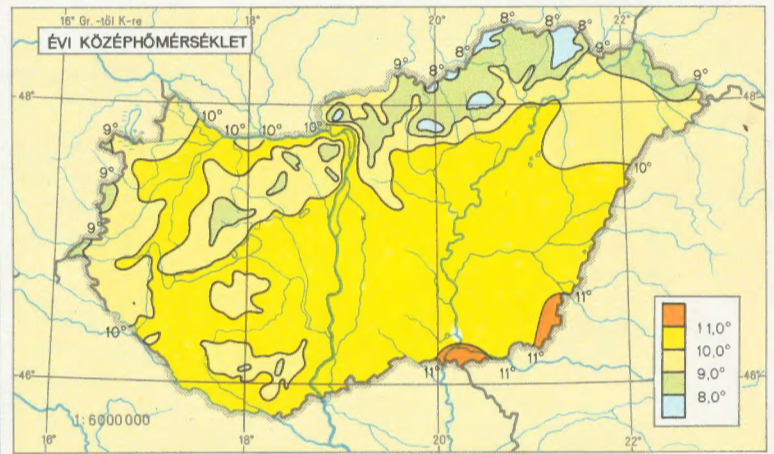
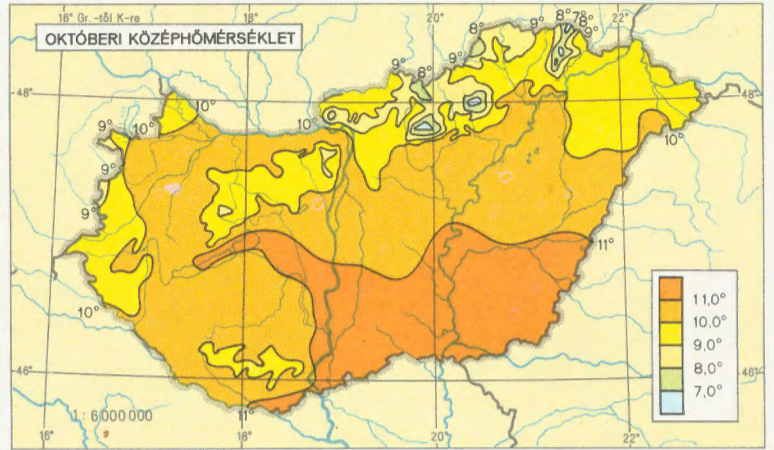
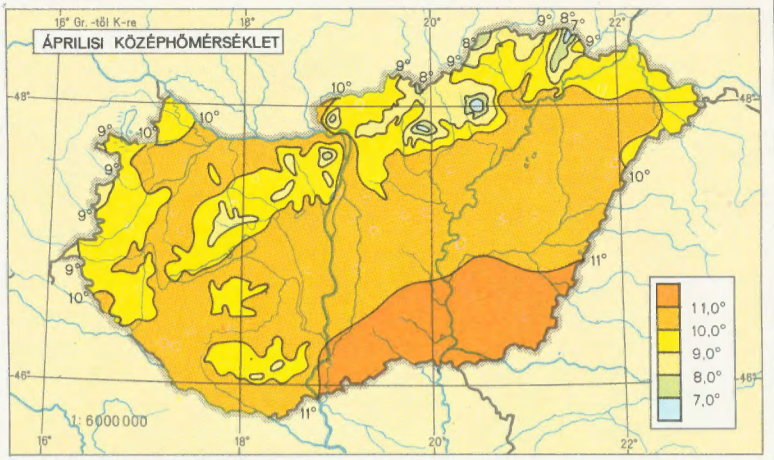
Talajok. A 34—35. oldalon szereplő térkép a talajok képződésére és fejlődésére támaszkodó (genetikus) elvek alapján álló osztályozásnak megfelelően tünteti fel a talajok típusait, altípusait és fontosabb változásait. A genetikus talajosztályozás központjában a talajtípus áll. Ebben azok a talajok összesíthetők, amelyek azonos földrajzi körülmények között az egymáshoz hasonló talajképző tényezők együttesének hatására közel azonos módon alakultak ki, és egyforma biológiai, kémiai és fizikai folyamatok által jellemezhetők. A 33. oldal térképe a termőtalaj pusztulásával sújtott területeket mutatja be, fő lepusztulási folyamatok (erózió: a víz lepusztító tevékenysége; defláció: a szél lepusztító tevékenysége) és a lepusztulás mértéke szerint.

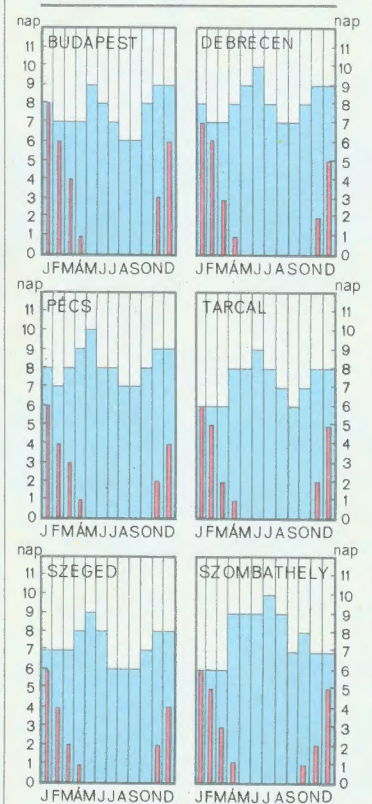
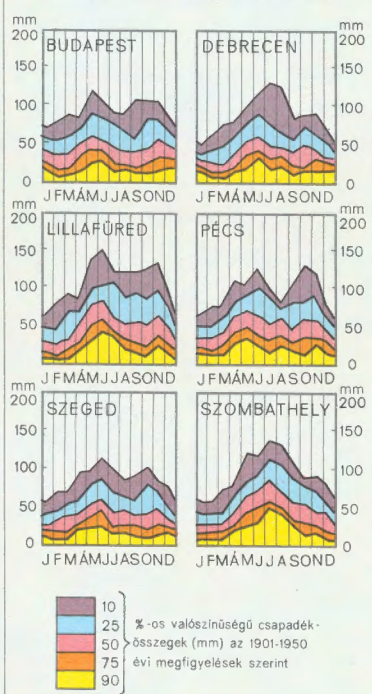
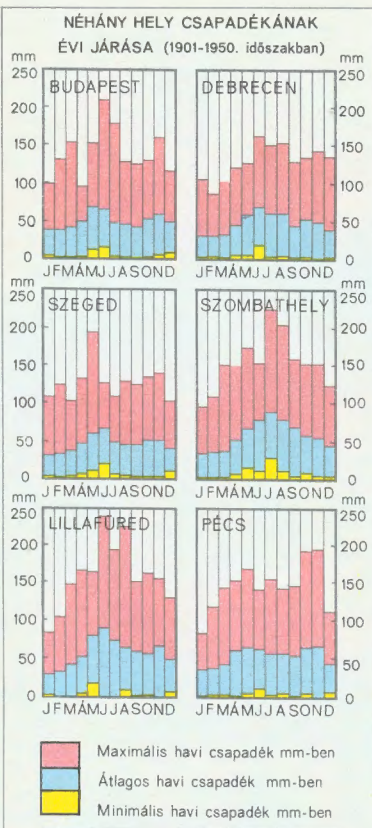
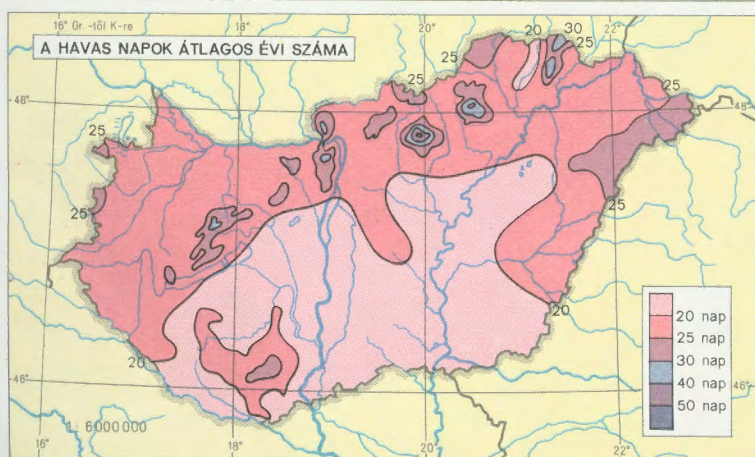
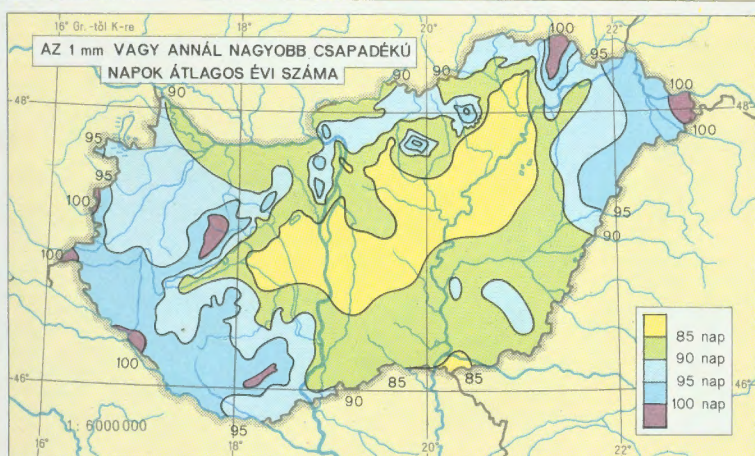
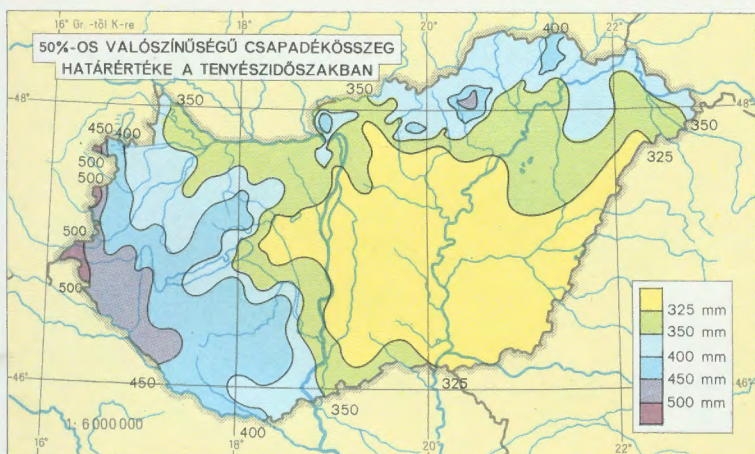
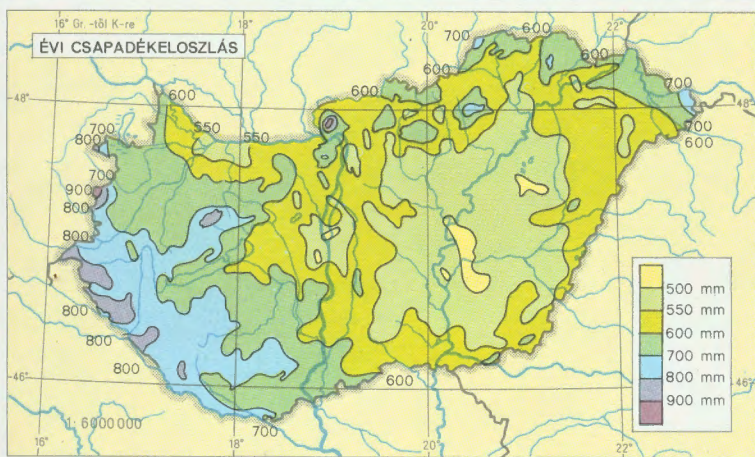
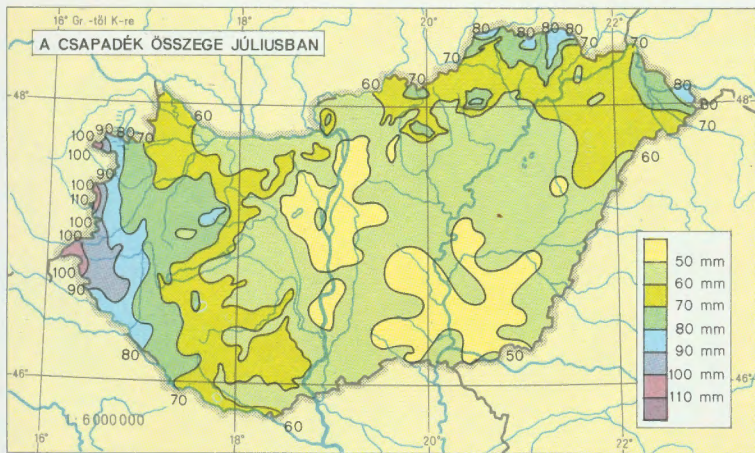
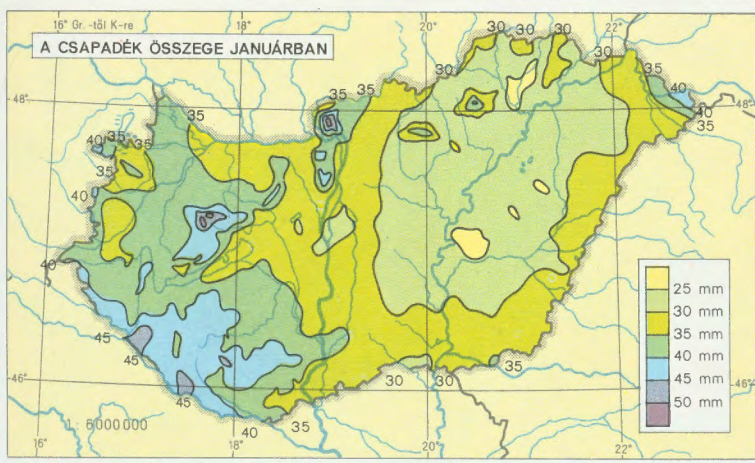
Természeti földrajzi tájak. Magyarország természeti földrajzi tájbeosztása abból az alapelvből indul ki, hogy a természeti földrajzi táj a földfelszínnek olyan egysége, amelyen belül a természeti földrajzi folyamatoknak (a külső és belső erők keltette anyagmozgás folyamatainak) törvényszerűségei és az általuk létrehozott formák típusai térben és időben megközelítőleg azonosak. A 36. oldal térképe a magyar természeti földrajzi szakemberek több korábbi javaslat megvitatása és egyeztetése után 1961-ben elfogadott tájbeosztását tükrözi. E tájbeosztás ajánló jellegű, és a hat nagytájon belül a középtájak szintjéig terjed.

HŐSÉGNAP: a fölmelegedés a nap folyamán eléri vagy meghaladja a 30°-ot.
NYÁRI NAP: a fölmelegedés a nap folyamán eléri vagy meghaladja a 25°-ot.
FAGYOS NAP: a levegő hőmérséklete a nap folyamán a fagypontig (0°-ig) vagy az alá süllyed.
TÉLI NAP: a levegő hőmérséklete egész napon át nem emelkedik a fagypont (0°) fölé.
ABSZOLÚT MAXIMUM: a levegőnek a talaj fölött 2 méteres szintben 50 év alatt előfordult legmagasabb hőmérséklete az egyes hónapokban.
ABSZOLÚT MINIMUM: a levegőnek a talaj fölött 2 méteres szintben 50 év alatt előfordult legalacsonyabb hőmérséklete az egyes hónapokban.
AZ ÁTLAGOS ÉVI LEGMAGASABB, ILLETVE LEGALACSONYABB HŐMÉRSÉKLET: az 1901–1950 időszak minden egyes esztendejében az év folyamán előfordult legnagyobb felmelegedés, illetve legerősebb lehűlés 50–50 adatának átlagértéke

A hőmérséklet adatai C°-ban

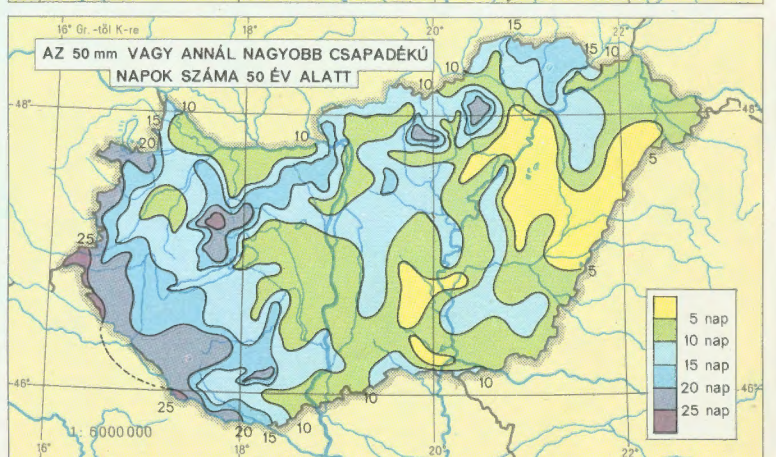
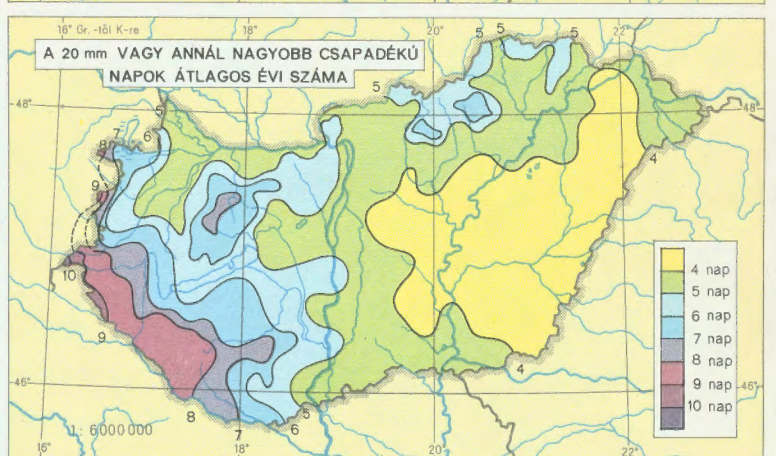
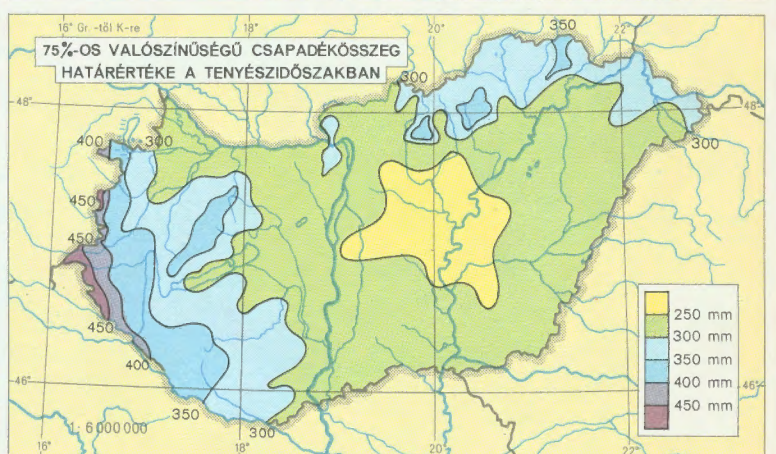
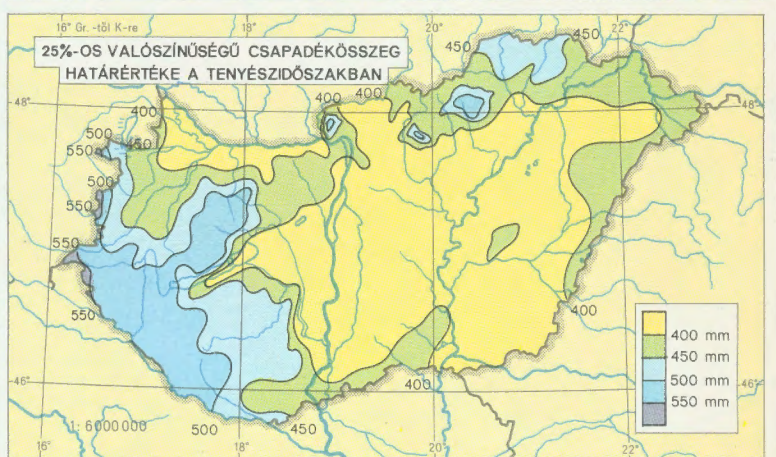
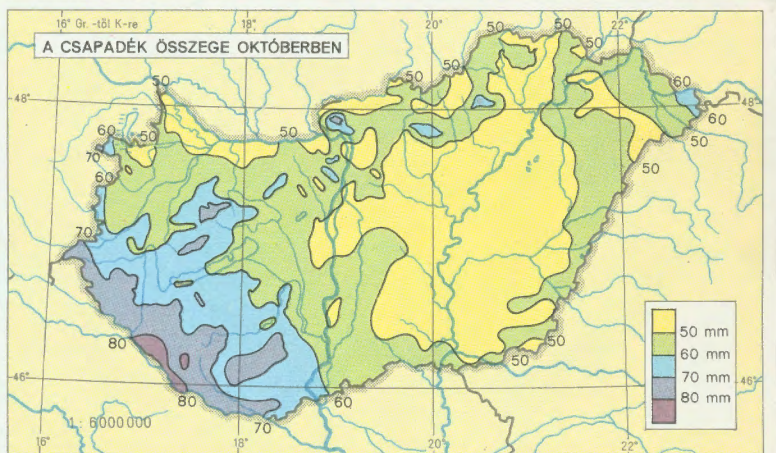
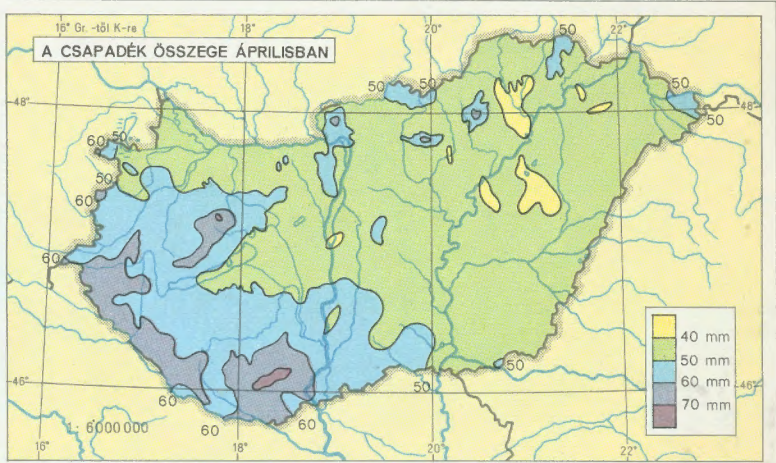

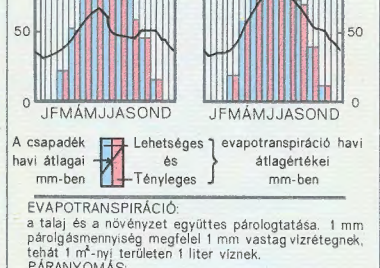
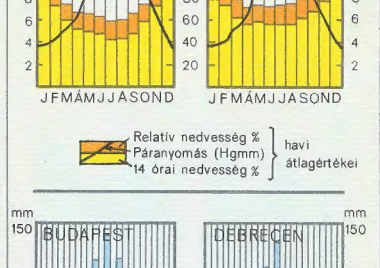
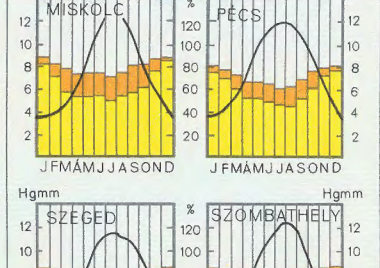
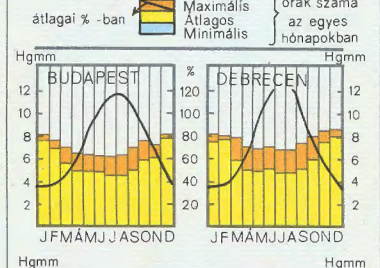
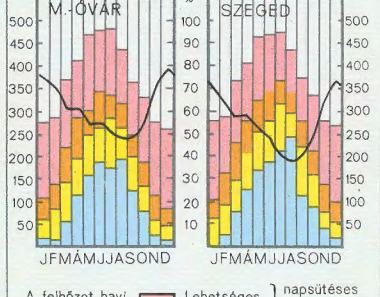
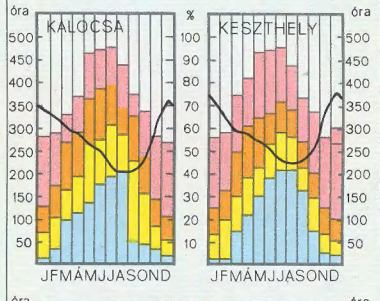
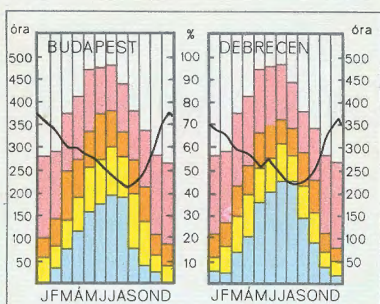
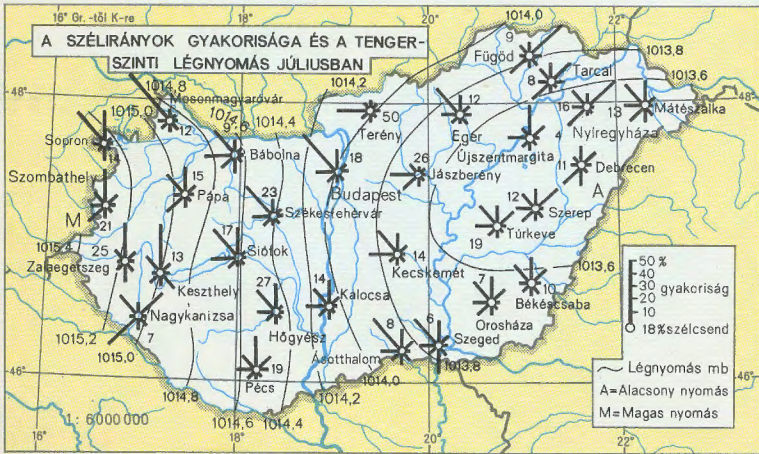
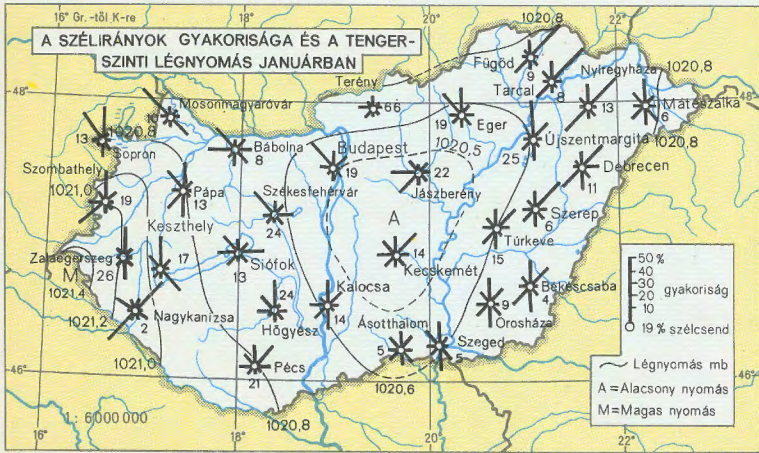
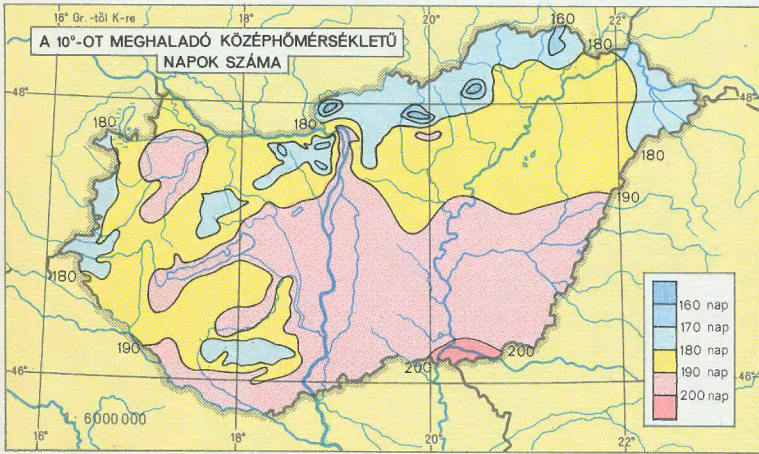
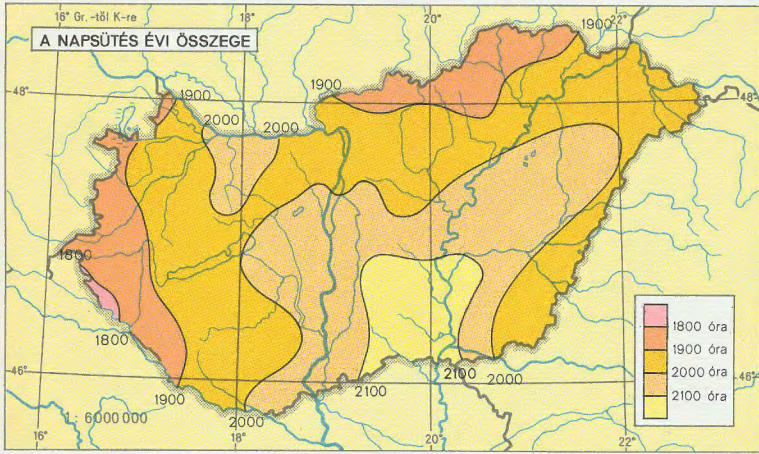
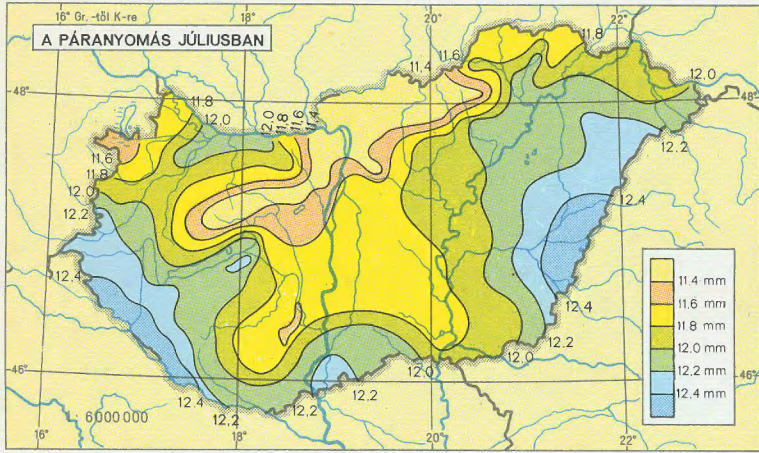
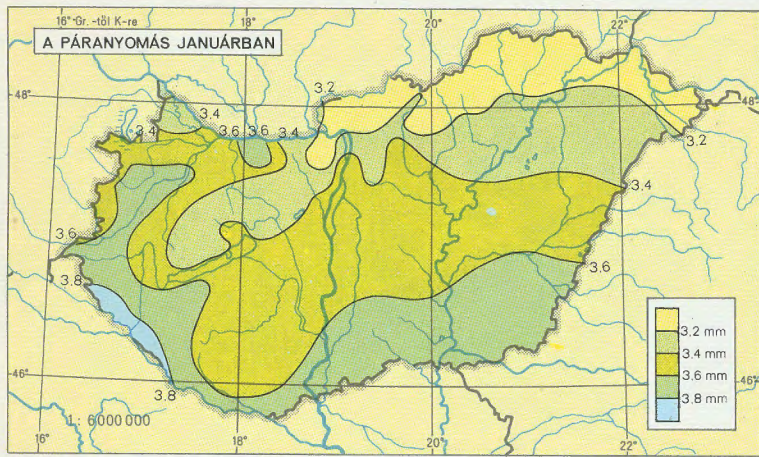

CSAPADÉKOS NAP:
A nap 24 óráján belül mérhető 0,1 mm-t elérő vagy meghaladó csapadék hullott.

HAVAS NAP:
A nap 24 óráján belül mérhető 0,1 mm-nyi hó alakú csapadék hullott.

VALÓSZÍNŰ CSAPADÉK HATÁRÉRTÉKE A TENYESZIDŐSZAKBAN:
A Közép-Tisza vidéken pl. mindössze 25% a valószínűsége annak, hogy ápr. 1-től szept. 30-ig tartó tenyészidőszak csapadéka 350-400 mm-nél több legyen, 50% a valószínűsége a 300-325 mm közötti csapadéknak, de 75% -nyi valószínűsége csak a 200-250 mm közötti csapadéknak van.

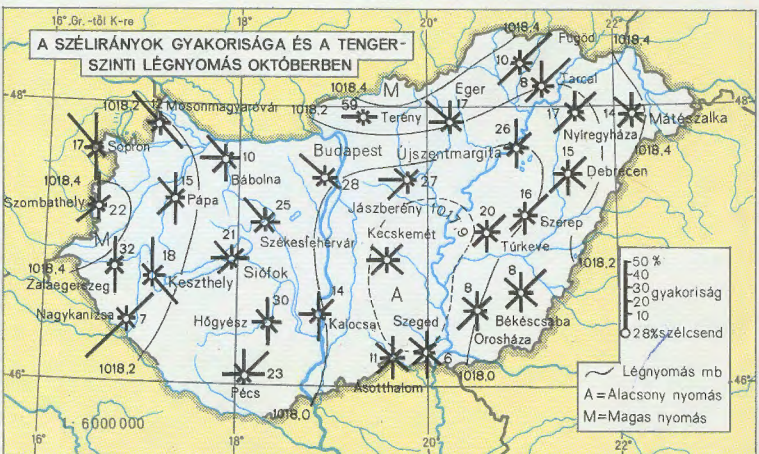
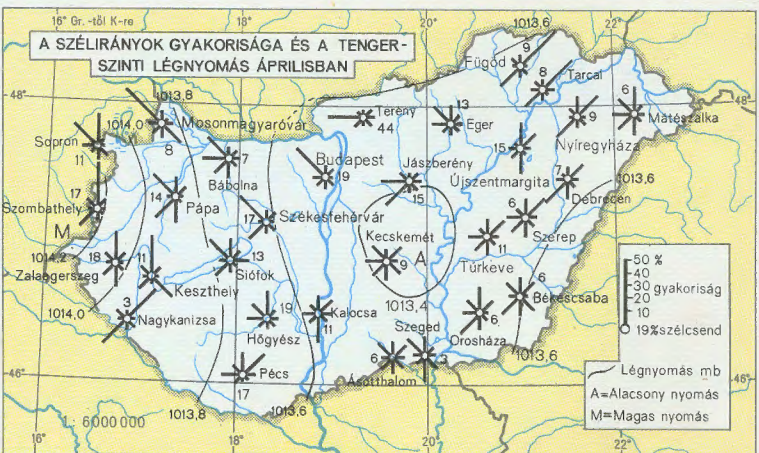
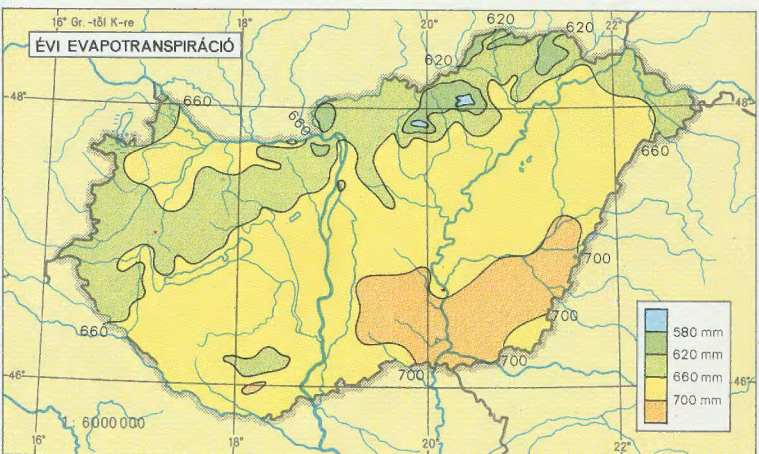
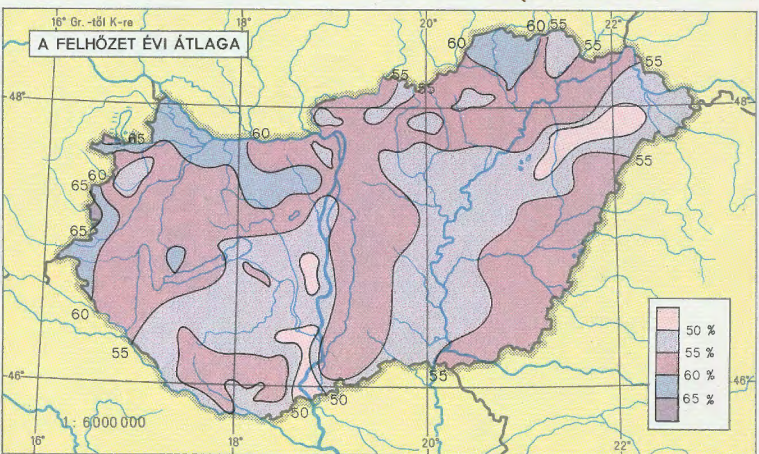
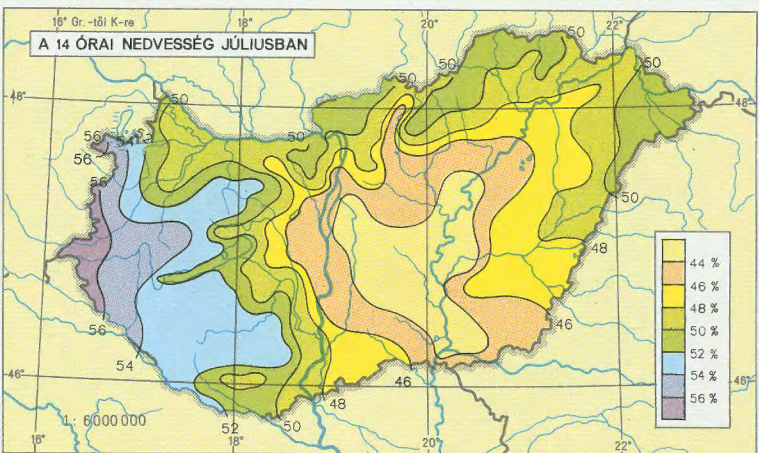
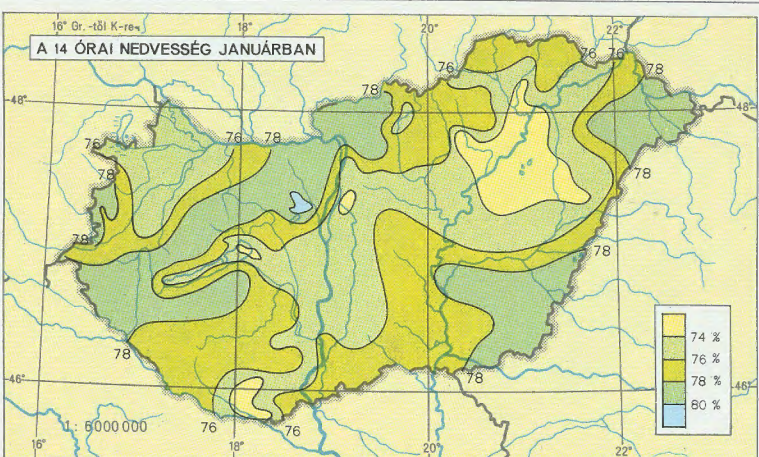

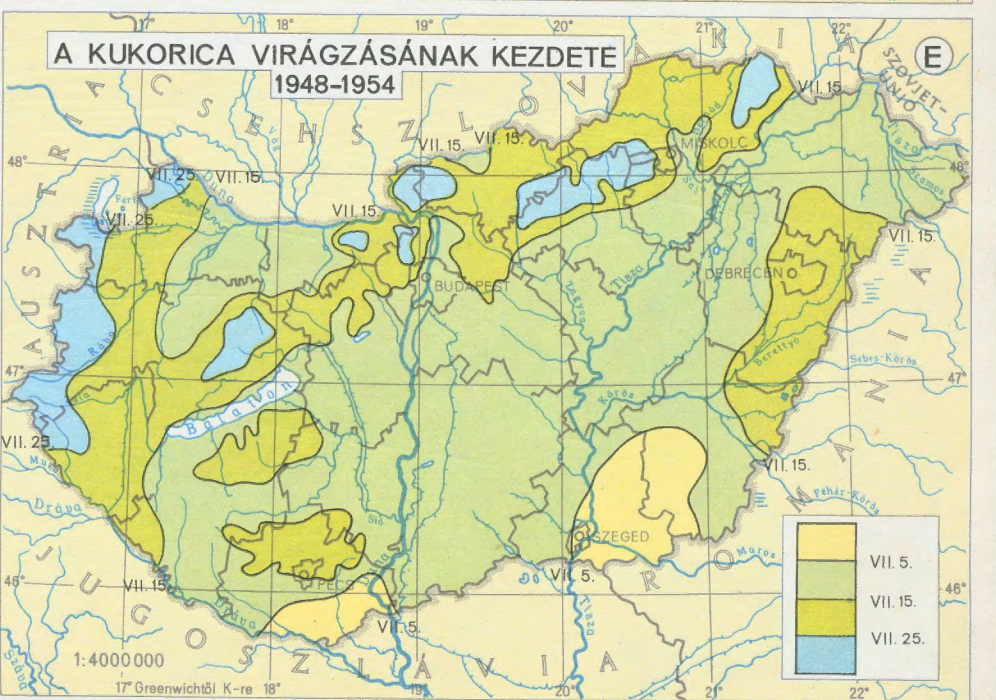
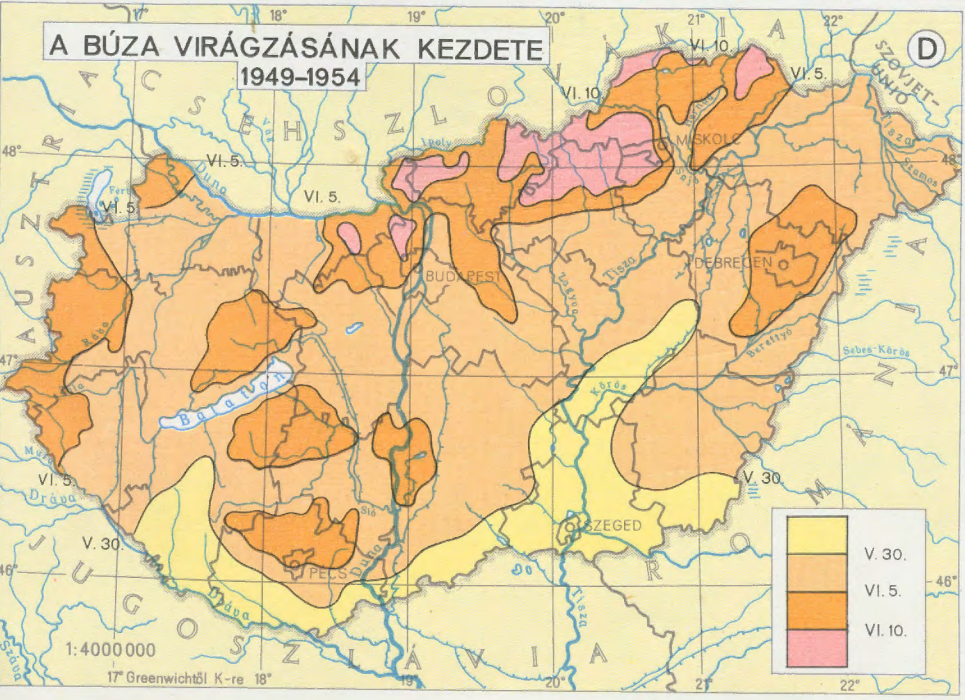
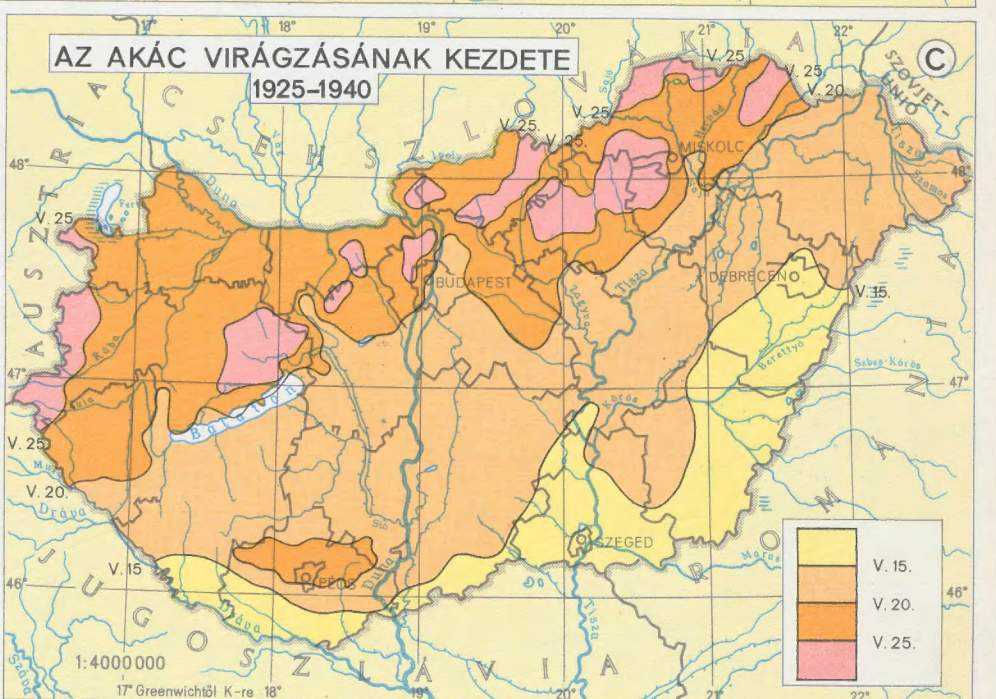
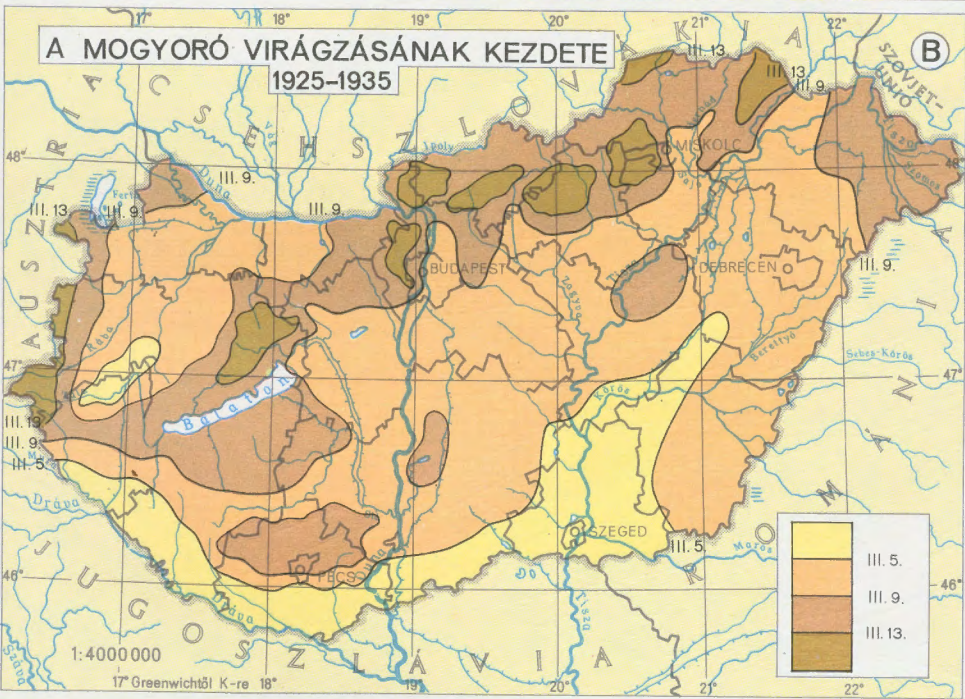
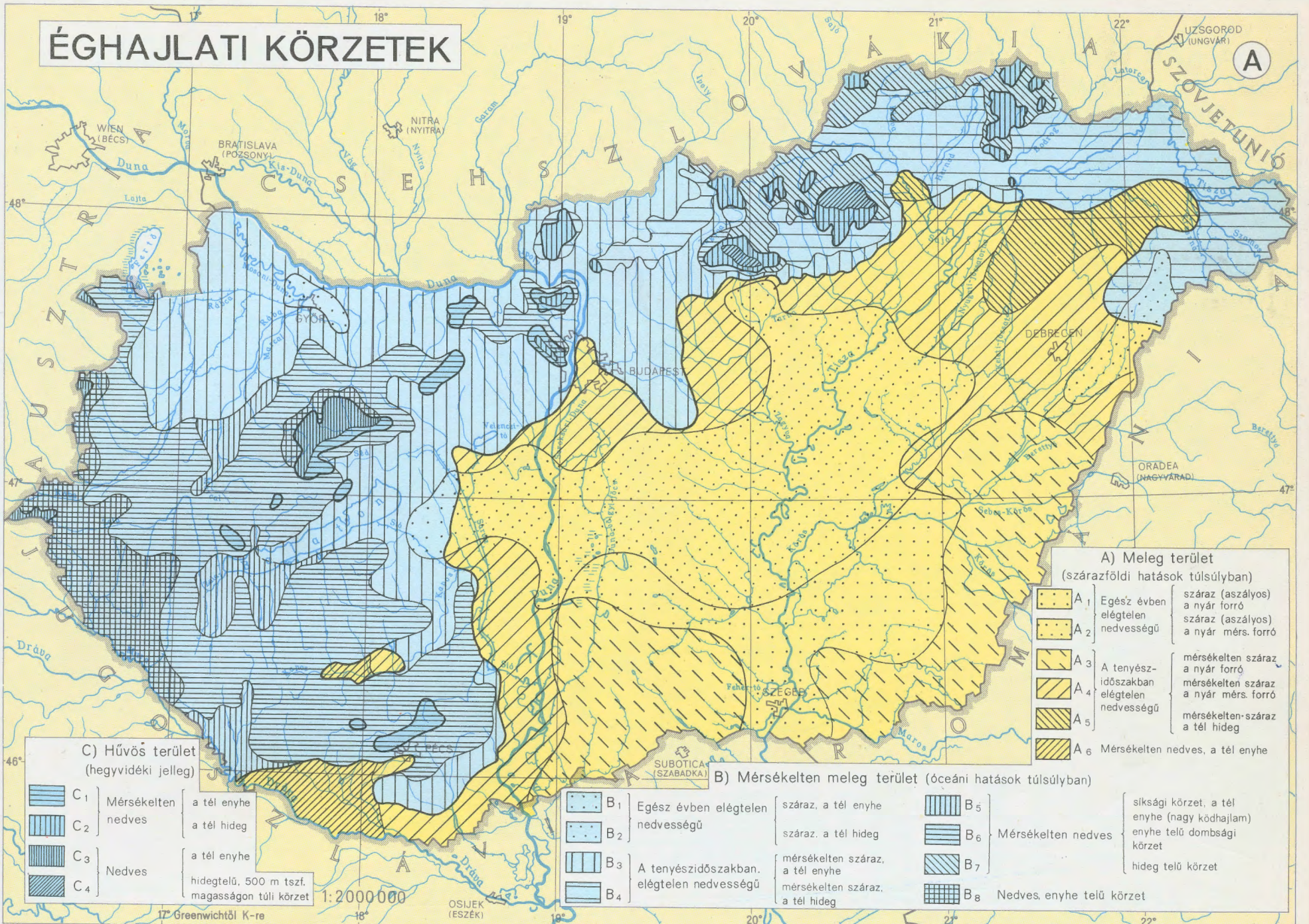
EVAPOTRANSPIRÁCIÓ: a talaj és a növényzet együttes párolgatása. 1 mm párolgásmennyiség megközelítőleg 1 mm vastag vízrétegnek, tehát 1 m²-ny területen 1 liter viznek.

PÁRANYOMÁS: a légkörben jelenlévő vízgőznek a feszítőereje hgmm egységekben, amely közel azonos az 1 m³ levegőben lévő vízgőz grammokban kifejezett súlyával.

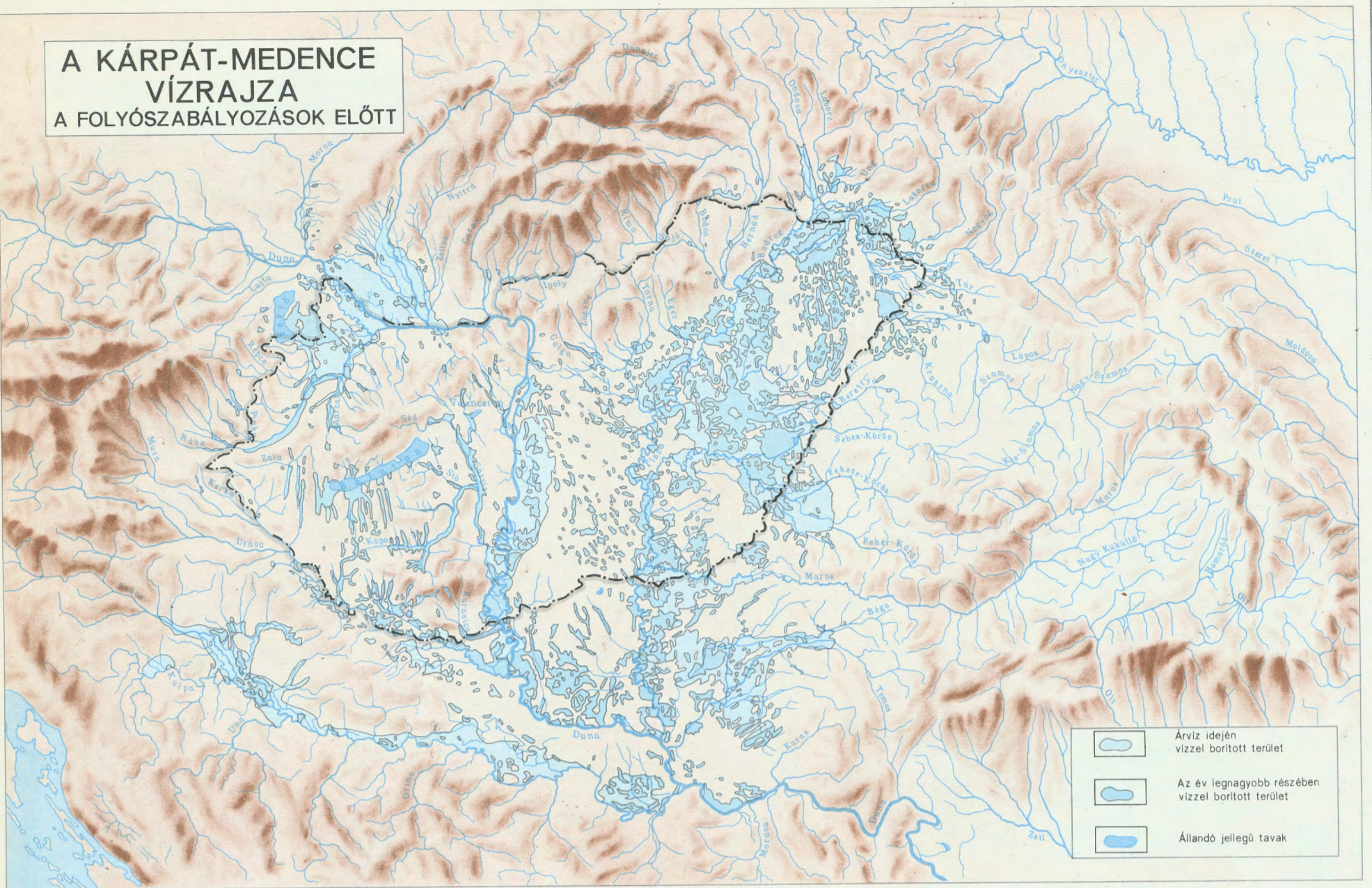
RELATÍV NEDVESSÉG: a levegőben ténylegesen jelenlévő vízgőznek és a levegő páratelítettségének (hőmérsékletétől) függően lehetséges maximális vízgőztartalmának az aránya. Napi minimumát 14 óra tájban éri el; ekkor „szárad ki” legjobban a levegő, legerősebb a nedves felszínről a párolgás (evaporáció) és a növényzet vízeladása (transpiráció) együttesen az evapotranspiráció, 1000 millibar (mb) = 750,075 higanymilliméter (hgmm).

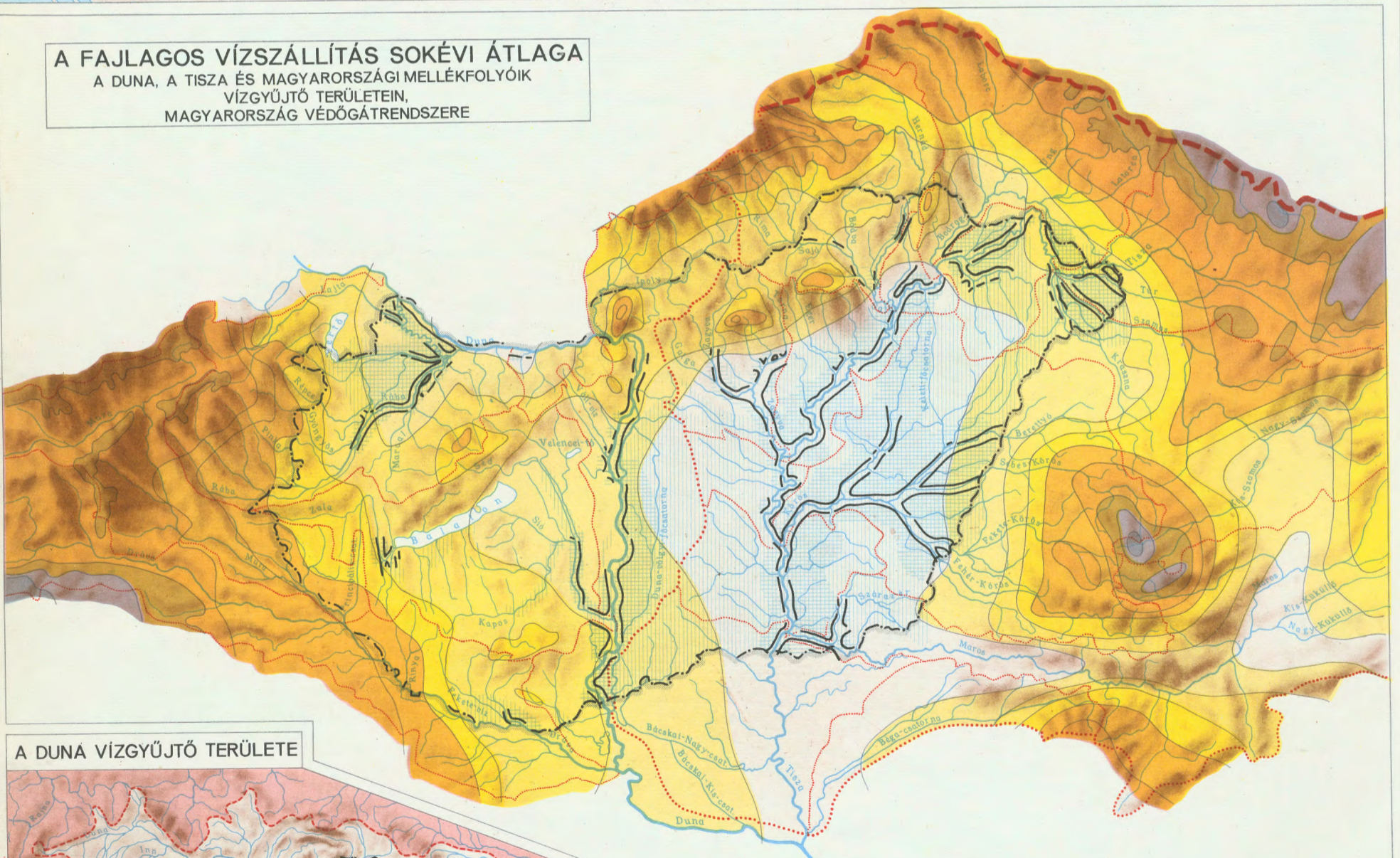
ÉGHAJLATI KÖRZETEK

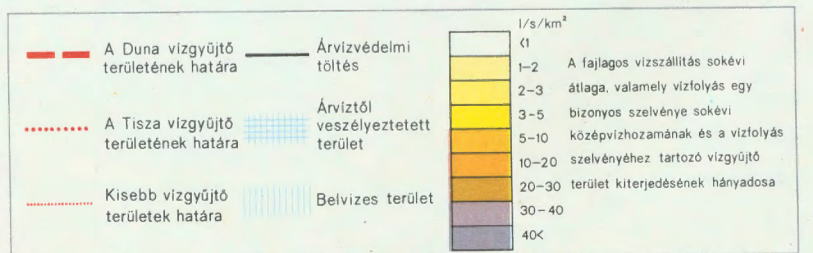
A KÁRPÁT-MEDENCE VÍZRAJZA A FOLYÓSZABÁLYOZÁSOK ELŐTT

A FAJLAGOS VÍZSZÁLLÍTÁS SOKÉVI ÁTLAGA A DUNA, A TISZA ÉS MAGYARORSZÁGI MELLÉKFOLYÓK VÍZGYŰJTŐ TERÜLETEIN, MAGYARORSZÁG VÉDŐGÁTRENDSZERE

A DUNA VÍZGYŰJTŐ TERÜLETE

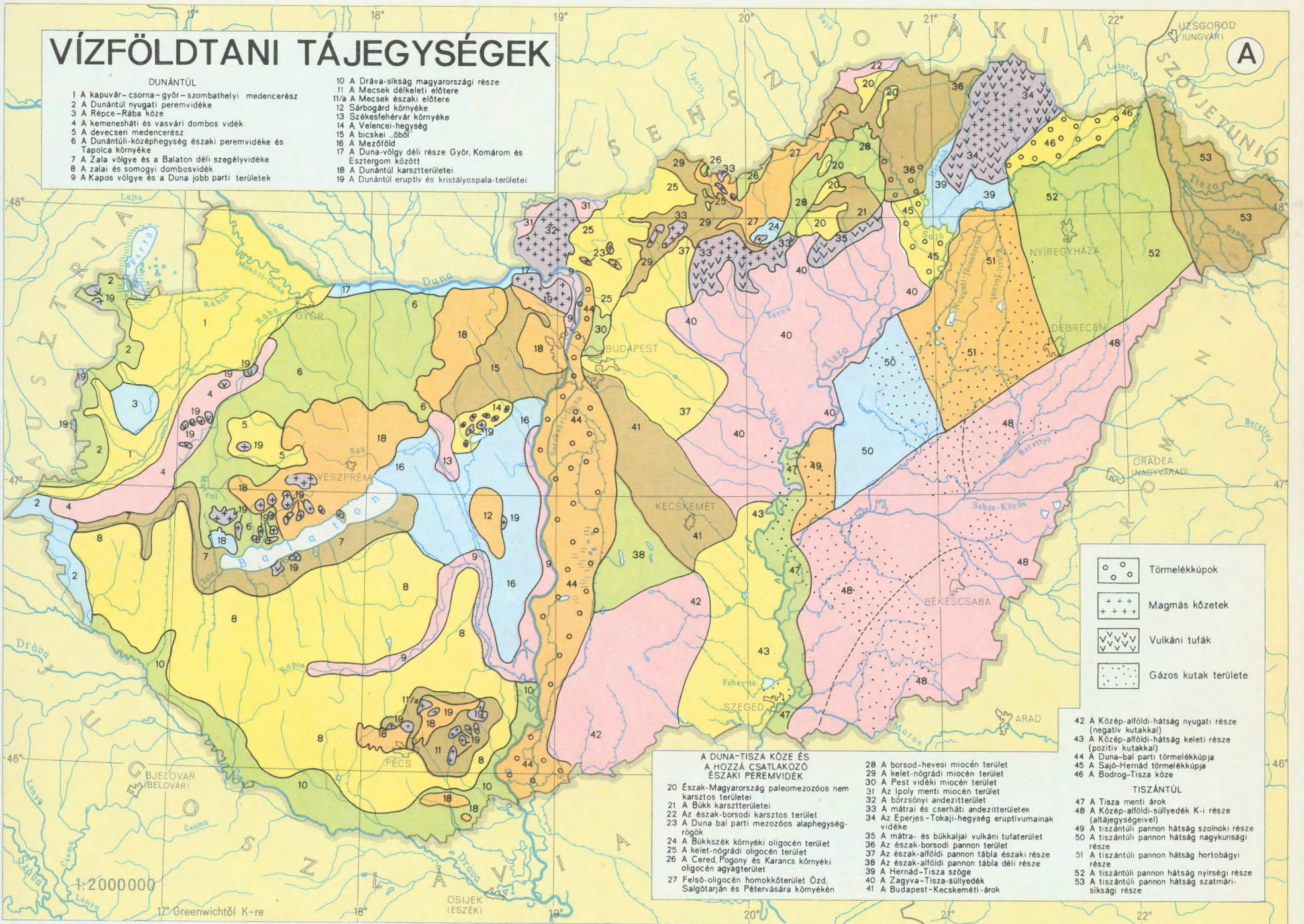

VÍZFÖLDTANI TÁJEGYSÉGEK

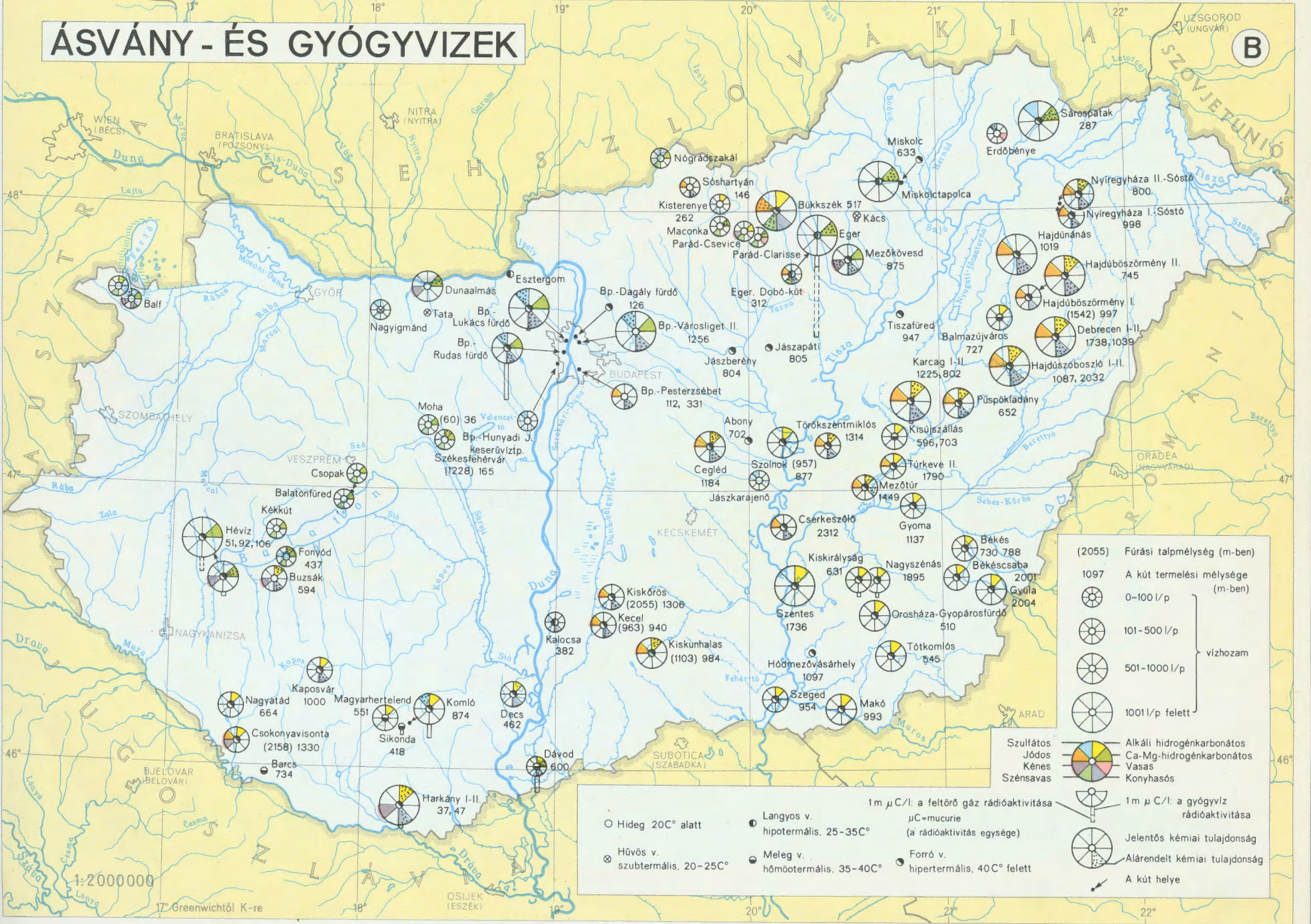
DUNÁNTÚL

- 1 A kapuvár-csorna-győr-szombathelyi medencérsz
- 2 A Dunántúli nyugati peremvidéke
- 3 A Répce-Rába köze
- 4 A kármánsháti és vasvári dombos vidék
- 5 A devecseri medencérsz
- 6 A Dunántúli-középhegység északi peremvidéke és Tapoca környéke
- 7 A Zala völgye és a Balaton déli szegélyvidéke
- 8 A zalai és somogyi dombosvidék
- 9 A Kapos völgye és a Duna jobb parti területek

- 10 A Dráva-síkság magyarországi része
- 11 A Mecsek délkeleti előtere
- 11/a A Mecsek északi előtere
- 12 Sárbogárd környéke
- 13 Székesfehérvár környéke
- 14 A Velencei-hegység
- 15 A bicsei-öböl
- 16 A Mezőföld
- 17 A Duna-völgy déli része Győr, Komárom és Esztergom között
- 18 A Dunántúli karszterületei
- 19 A Dunántúli eruptív és kristályospa-területei

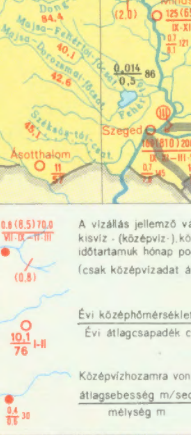
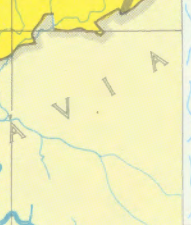
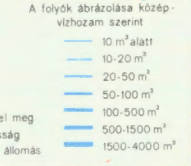
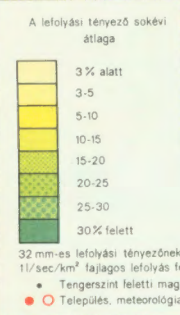
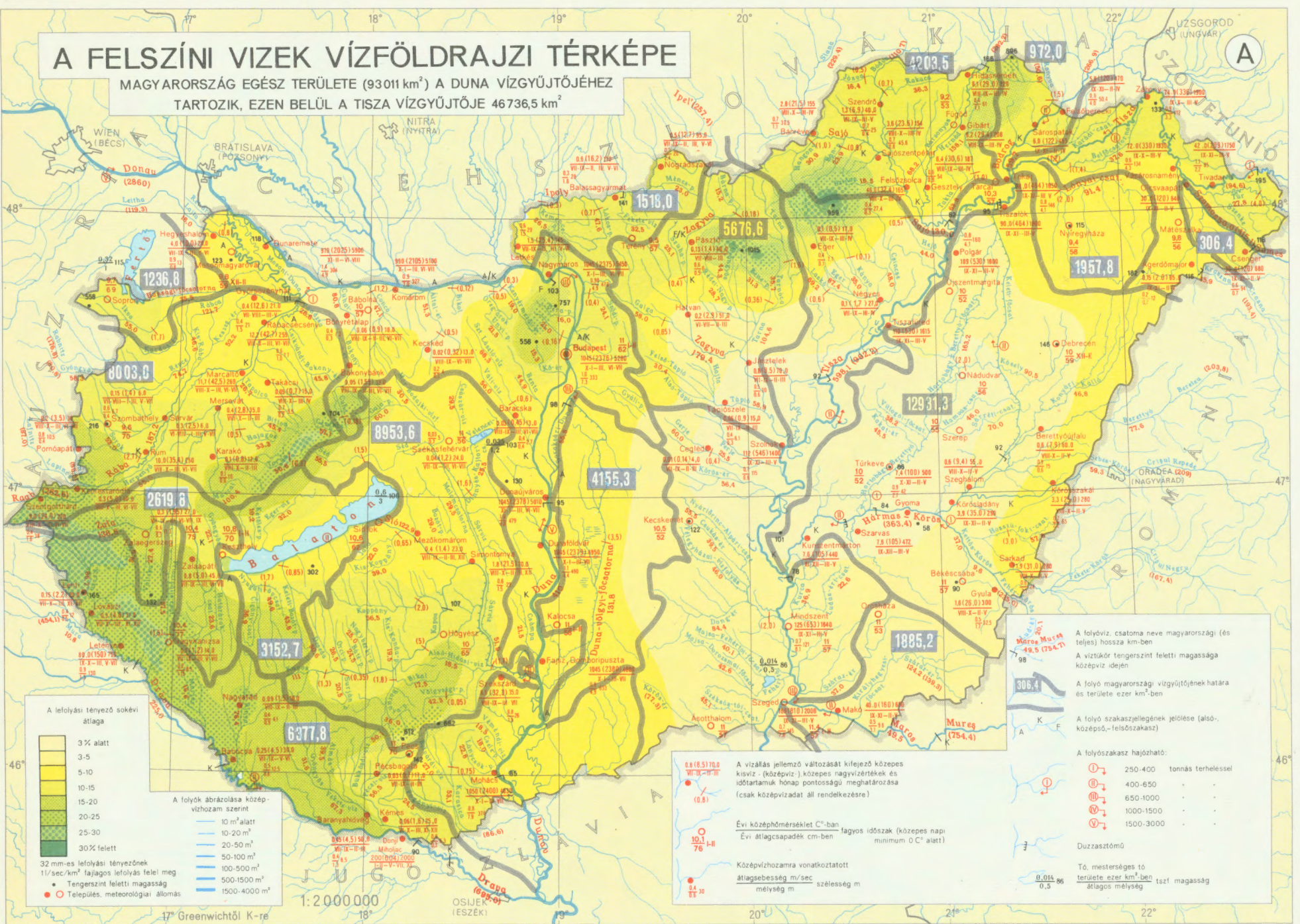

ÁSVÁNY- ÉS GYÓGYVIZEK

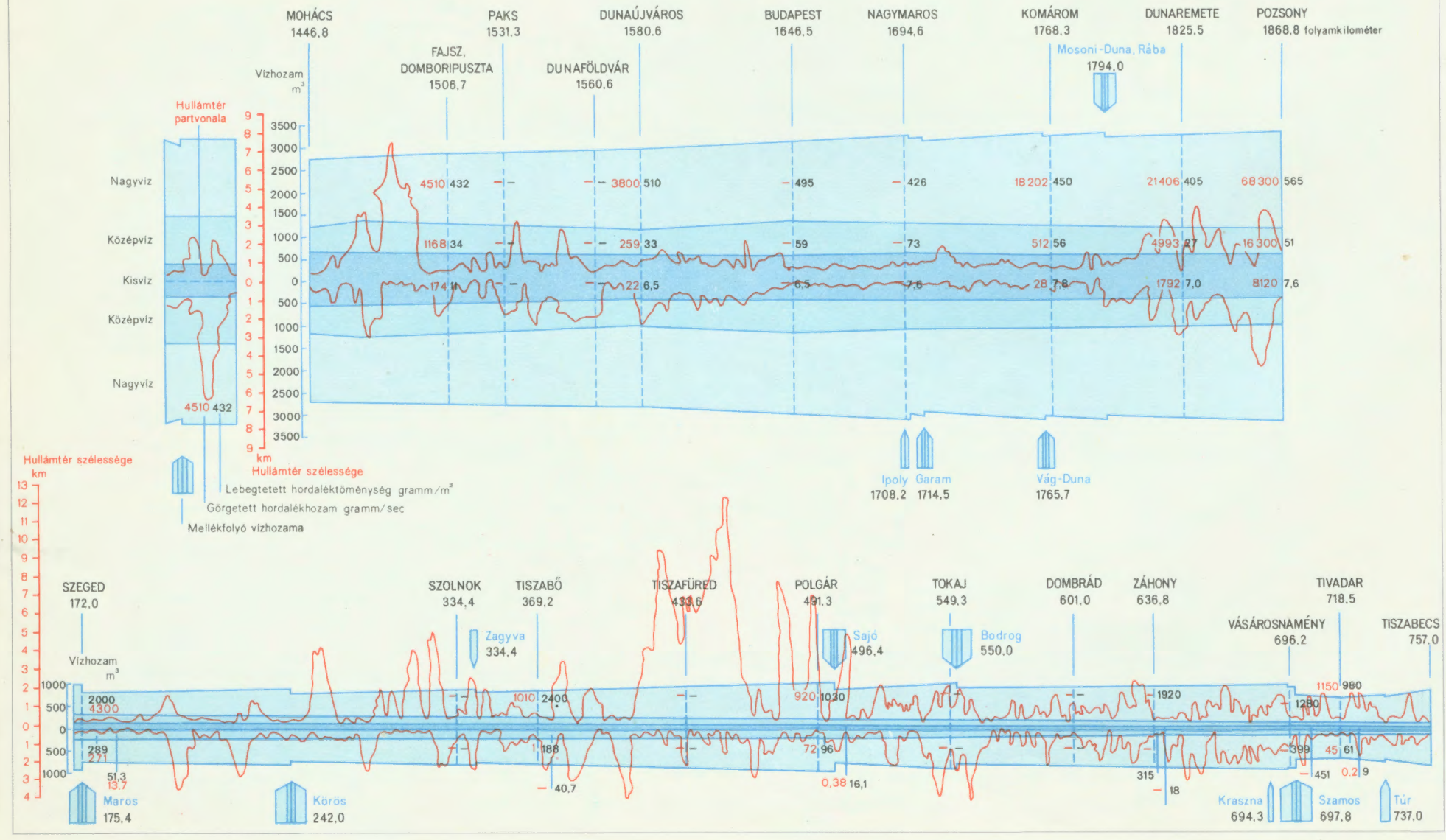
A FELSZÍNI VIZEK VÍZFÖLDRAJZI TÉRKÉPE

MAGYARORSZÁG EGÉSZ TERÜLETE (93 011 km²) A DUNA VÍZGYŰJTŐJÉHEZ
TARTOZIK, EZEN BELÜL A TISZA VÍZGYŰJTŐJE 46 736,5 km²

A DUNA ÉS A TISZA MAGYARORSZÁGI SZAKASZÁNAK FONTOSABB ADATAI

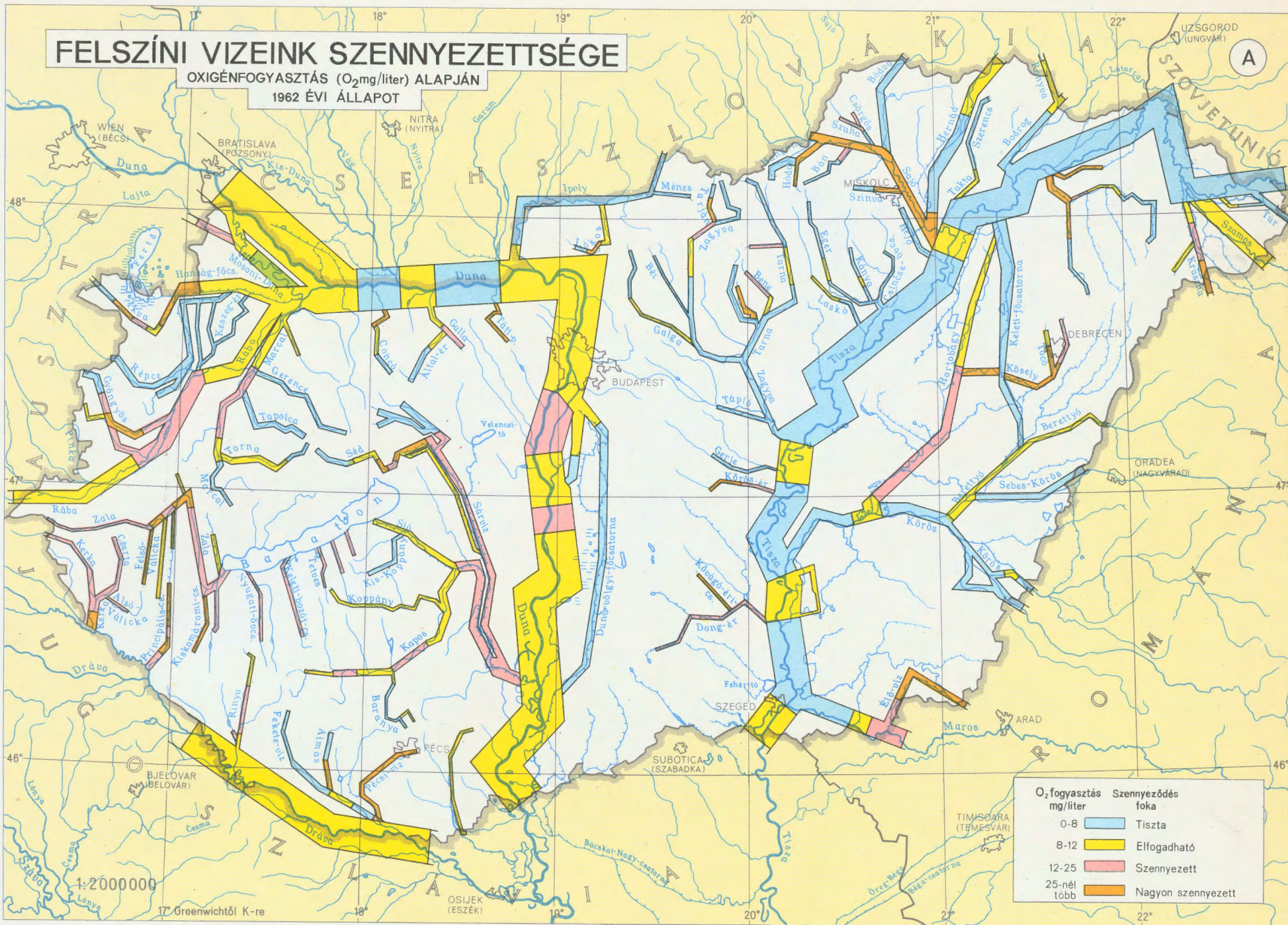
A Duna, a Tisza és a jelentősebb mellékfolyók kis-, közép- és nagyvízhozama 10 éves átlagban. Görgetett és lebegtetett hordalék (tájékoztató adatok egy-egy mérés alapján). A Duna és a Tisza magyarországi szakaszának hullámtérzéssége.

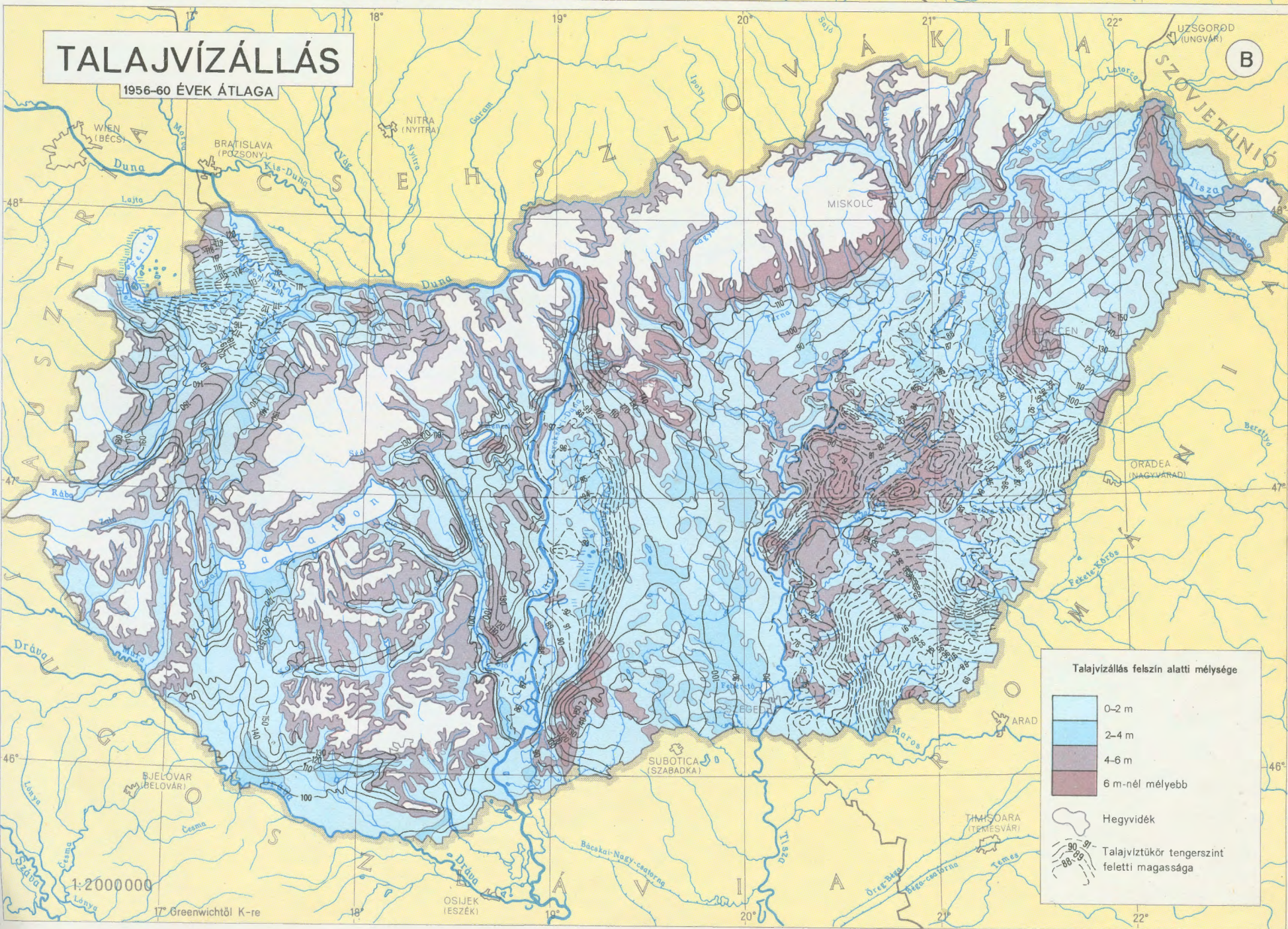
FELSZÍNI VIZEINK SZENNYEZETTSÉGE

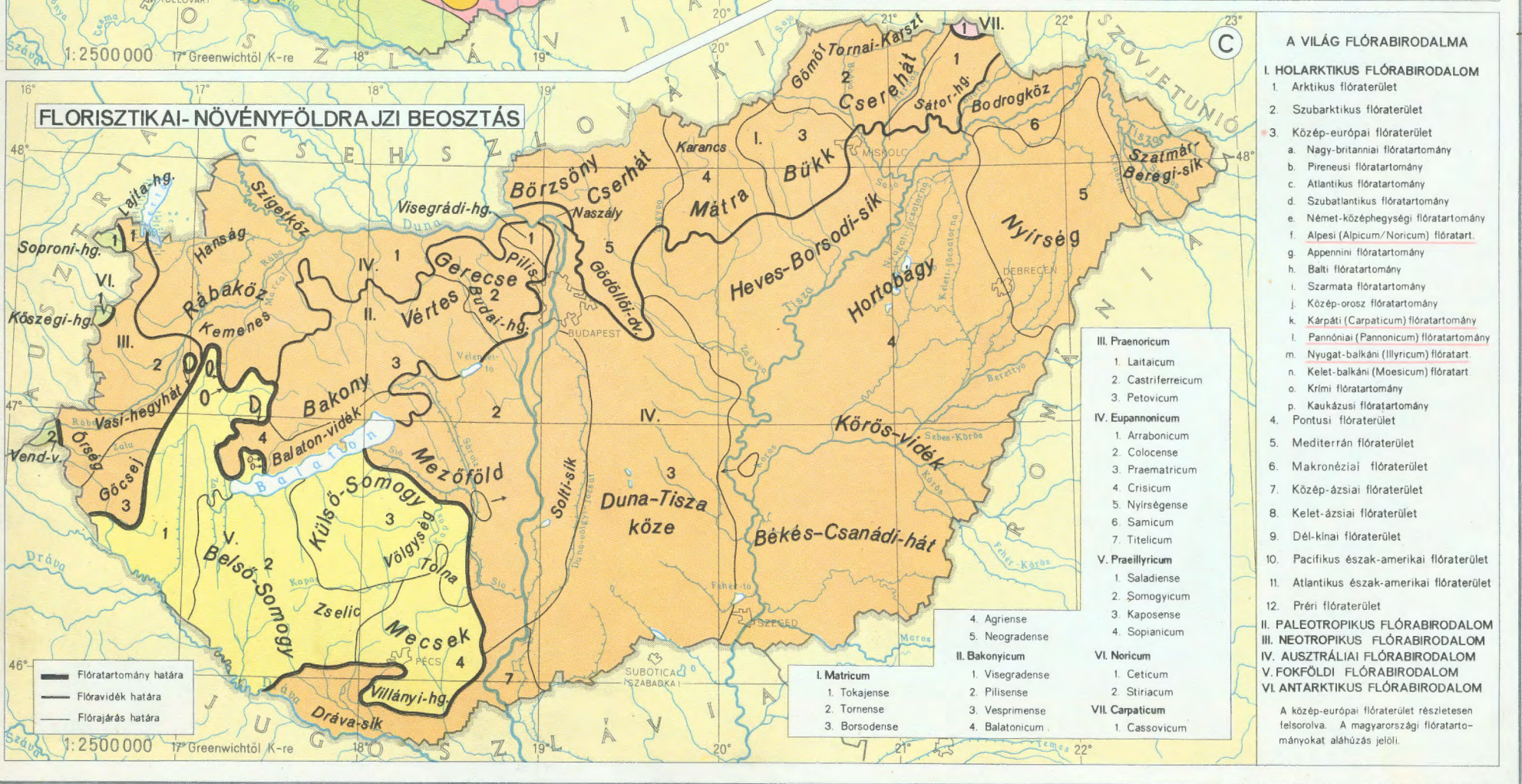
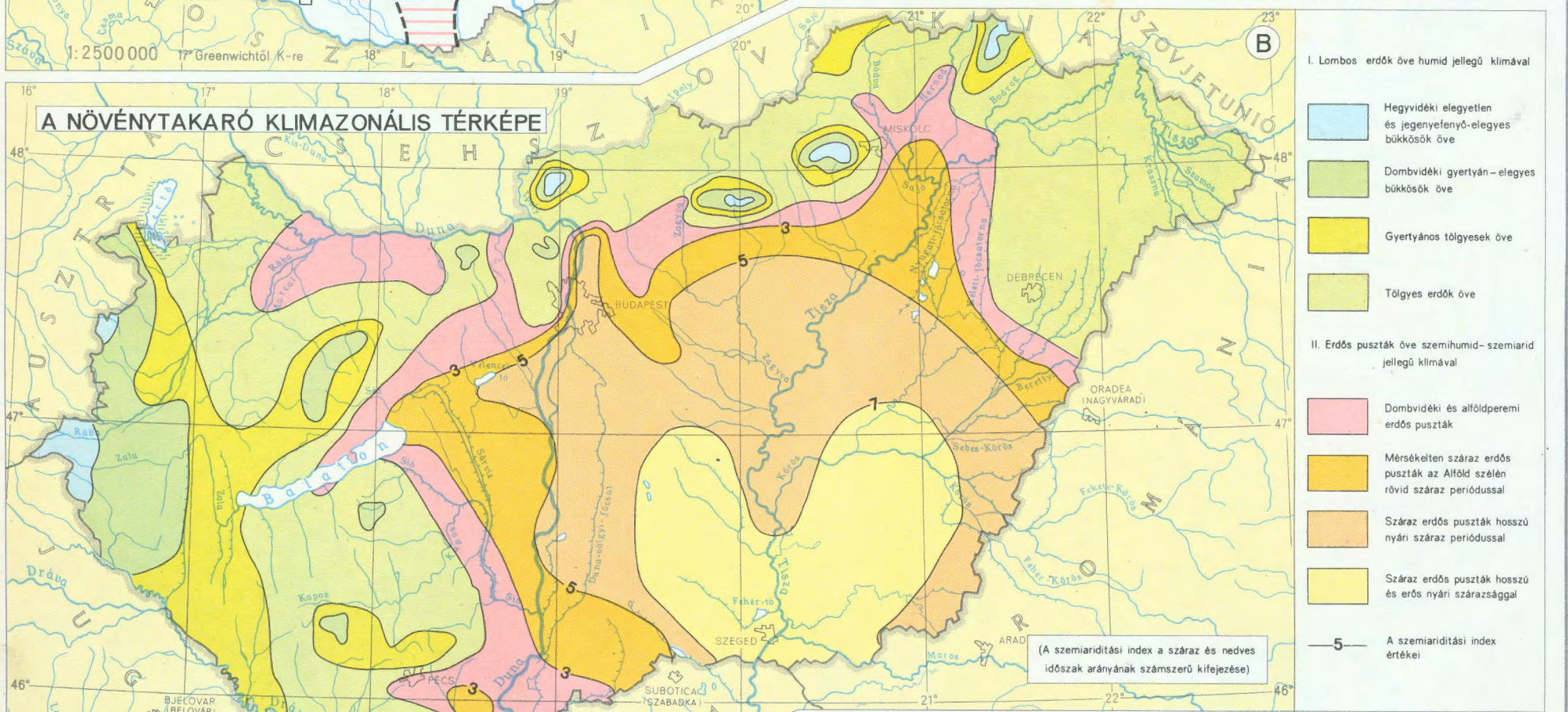
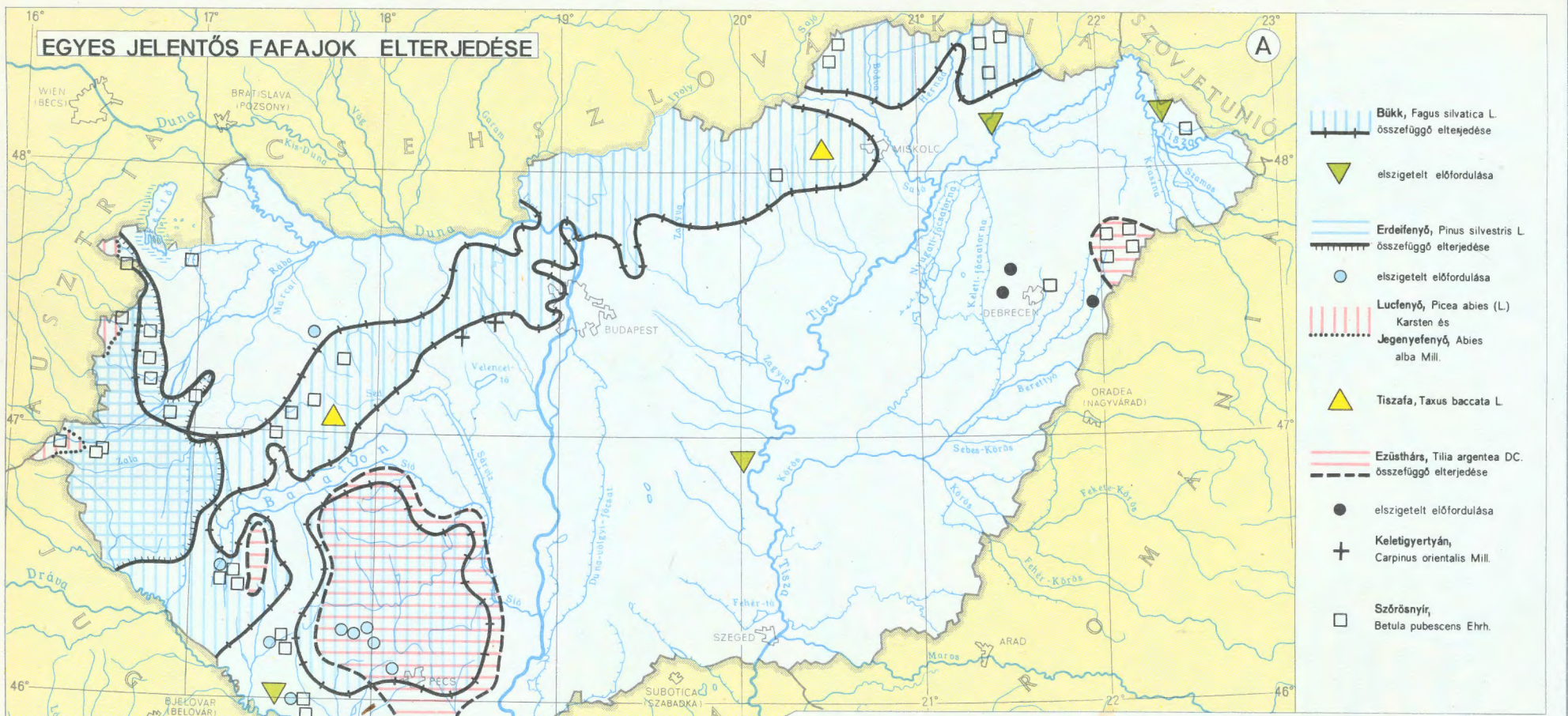
OXIGÉNFOGYASZTÁS (O₂mg/liter) ALAPJÁN
1962 ÉVI ÁLLAPOT

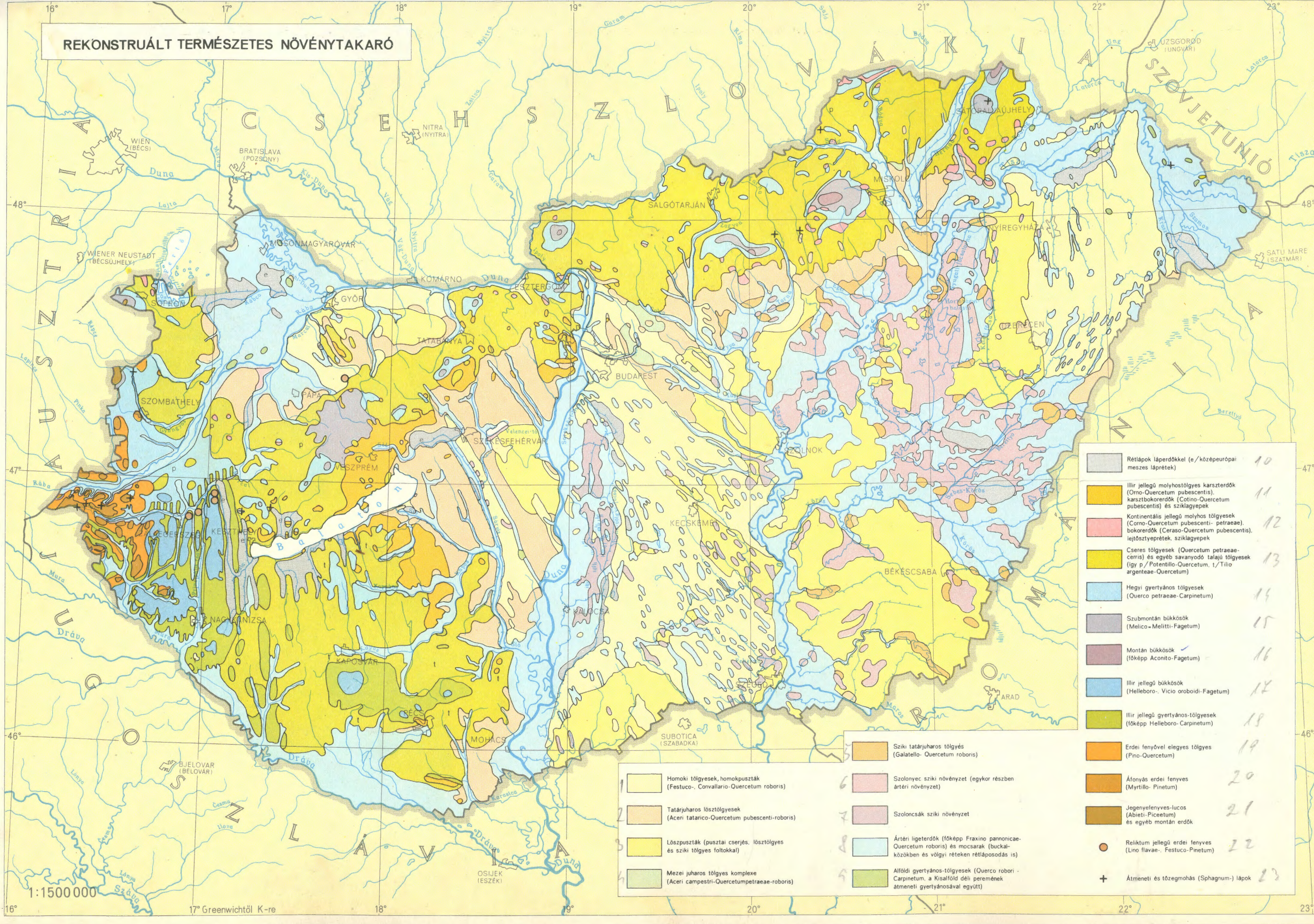
TALAJVÍZÁLLÁS

1956-60 ÉVEK ÁTLAGA

REKONSTRUÁLT TERMÉSZETES NÖVÉNYTAKARÓ

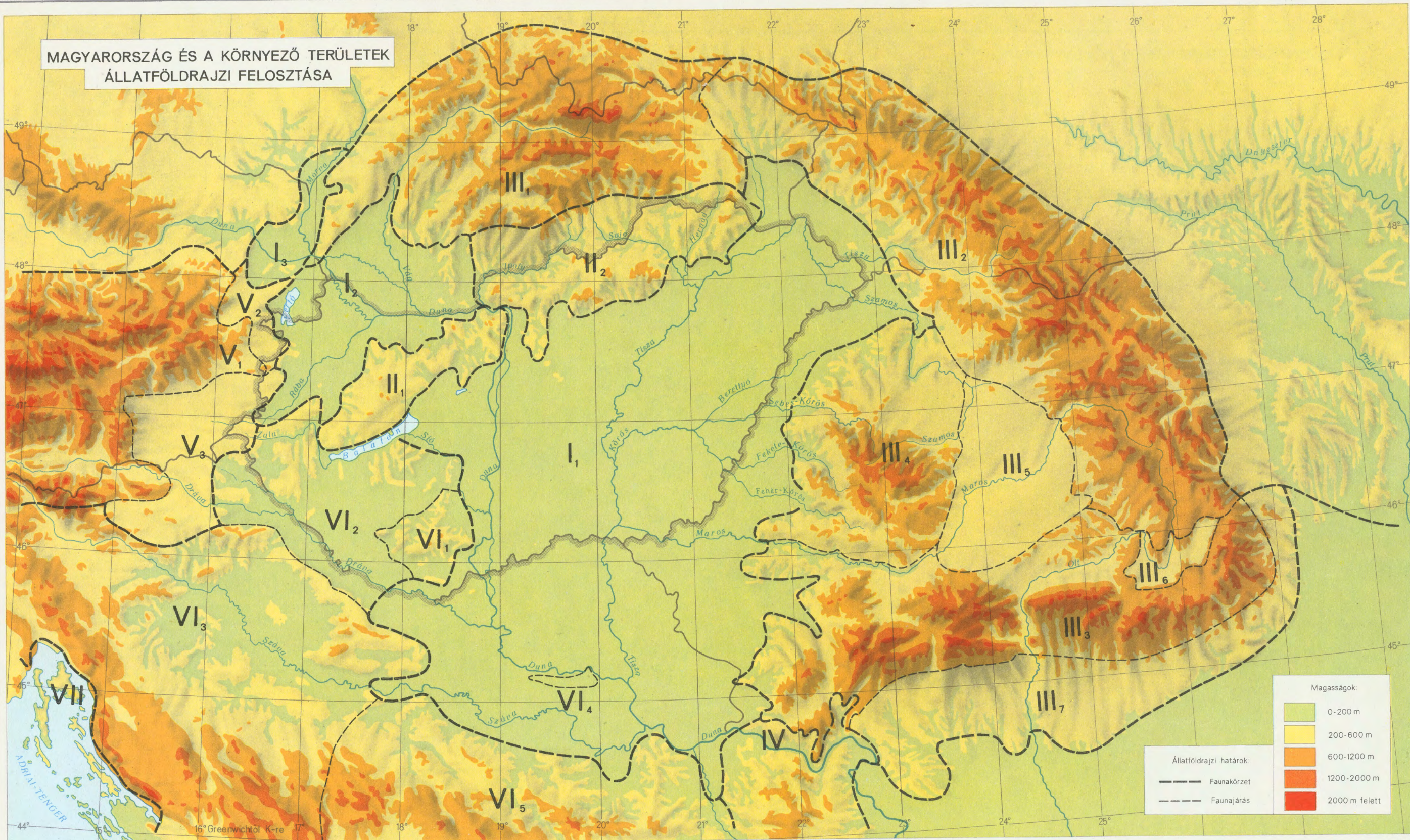

10	Rétlápok láperdővel (e/középeurópai meszes láprétek)
11	Illir jellegű molyhostölgyes karszterdők (Orno-Quercetum pubescens) karszttökörerdők (Cotino-Quercetum pubescens) és sziklagyepek
12	Kontinentális jellegű molyhos tölgyesek (Corno-Quercetum pubescens- petraeae), tökörerdők (Ceraso-Quercetum pubescens), lejtősztyeprétek, sziklagyepek
13	Cseres tölgyesek (Quercetum petraeae-cerris) és egyéb savanyodó talajú tölgyesek (Igy p/Potentillo-Quercetum, t/Tilio argenteae-Quercetum)
14	Hegyi gyertyános tölgyesek (Quercus petraeae-Carpinetum)
15	Szubmontán bükkösök (Melico-Melitti-Fagetum)
16	Montán bükkösök (főképp Aconito-Fagetum)
17	Illir jellegű bükkösök (Helleboro- Vicio oroboidi-Fagetum)
18	Illir jellegű gyertyános-tölgyesek (főképp Helleboro-Carpinetum)
19	Erdei fenyővel elegyes tölgyes (Pino-Quercetum)
20	Áfonyás erdei fenyves (Myrtillo- Pinetum)
21	Jegenyefenyves-lucos (Abieti-Piceetum) és egyéb montán erdők
22	Reliktum jellegű erdei fenyves (Lino flavae- Festuco-Pinetum)
+	Átmeneti és tőzegmohás (Sphagnum-) lápok
1	Homoki tölgyesek, homokpuszták (Festuco- Convallario-Quercetum roboris)
2	Tatárjuharos lösztölgyesek (Aceri tatarico-Quercetum pubescens-roboris)
3	Löszpuszták (pusztai cserjés, lösztölgyes és sziki tölgyes foltokkal)
4	Mezei juharos tölgyes komplexe (Aceri campestris-Quercetumpetraeae-roboris)
6	Szolonyec sziki növényzet (egykor részben ártéri növényzet)
7	Szolóncsák sziki növényzet
8	Ártéri ligeterdők (főképp Fraxino pannonicae-Quercetum roboris) és mocsarak (buckaközökben és völgyi réteken rétláposodás is)
9	Álföldi gyertyános-tölgyesek (Quercus robori-Carpinetum, a Kisalföld déli peremének átmeneti gyertyánosával együtt)

1:1500 000

17° Greenwichől K-re

**MAGYARORSZÁG ÉS A KÖRNYEZŐ TERÜLETEK
ÁLLATFÖLDRAJZI FELOSZTÁSA**

I. KÖRZET: ALFÖLD-PANNONICUM
 I₁ faunajárás: Nagy-Alföld-Eupannonicum
 I₂ faunajárás: Kisalföld-Arrabonicum
 I₃ faunajárás: Bécsi-medence-Vindobonicum

II. KÖRZET: ŐSMÁTRA -MATICUM
 II₁ faunajárás: Dunántúli-középhegység-Pilisicum
 II₂ faunajárás: Börzsöny-Mátra-Bükk vonulat-Eumatricum

III. KÖRZET: KÁRPÁTOK-CARPATHICUM
 III₁ faunajárás: Északi-Kárpátok-Eucarpthicum
 III₂ faunajárás: Északkeleti- és Keleti-Kárpátok-Transsylvaniaicum
 III₃ faunajárás: Déli-Kárpátok-Praemoesicum
 III₄ faunajárás: Bihar-hegység és környéke-Biharicum
 III₅ faunajárás: Mezőség-Campaneum
 III₆ faunajárás: Barcaság-Barcaicum
 III₇ faunajárás: Déli-Kárpátok előtere-Geticum

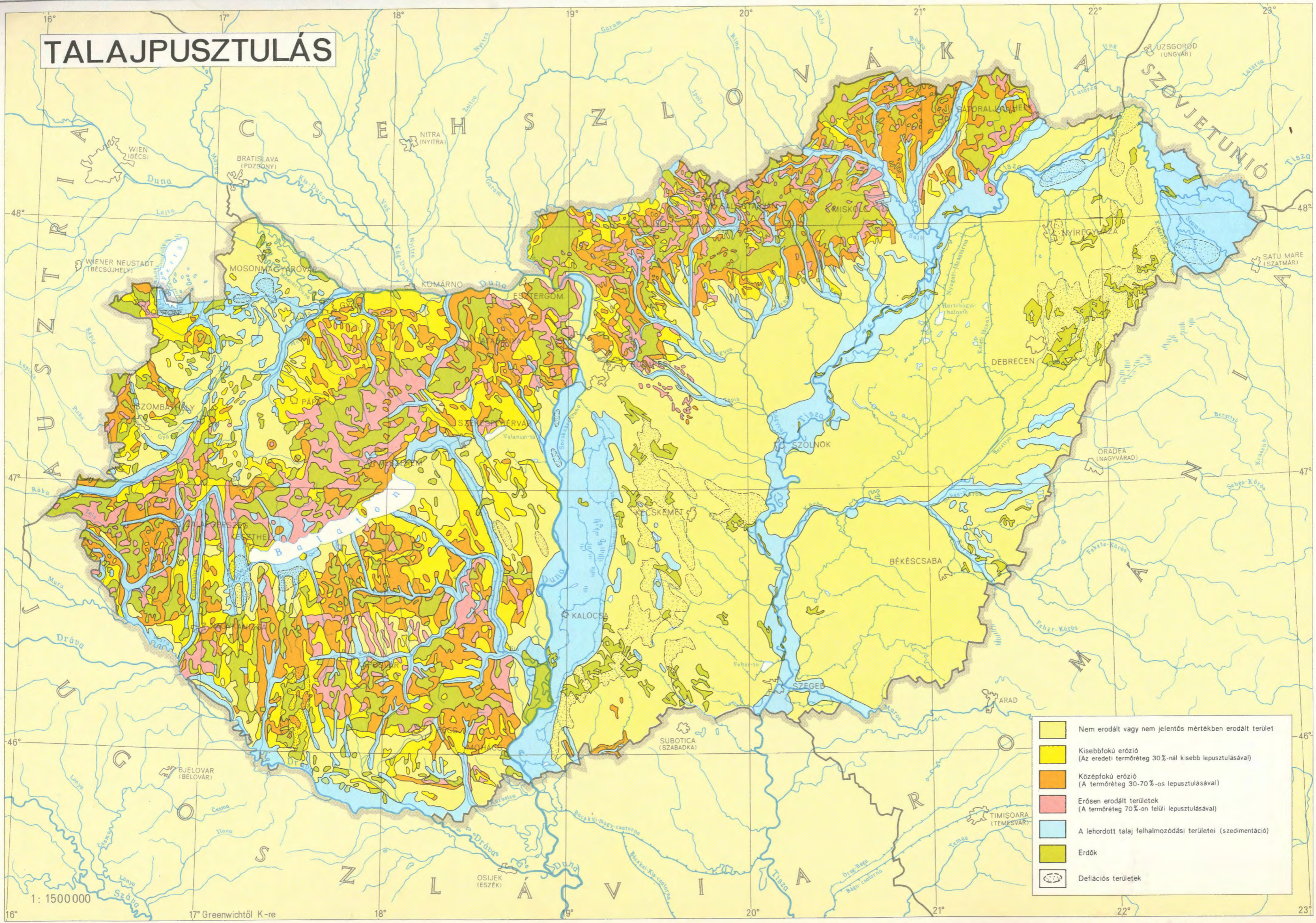
IV. KÖRZET: ELŐBALKÁN-MOESICUM

V. KÖRZET: ALPOKALJA-NORICUM
 V₁ faunajárás: Kőszegi- és Rozália-hegység-Ginsicum
 V₂ faunajárás: Sopron környéke és Lajta-hegység-Scarabanticum
 V₃ faunajárás: Stájer-medence-Styriacum

VI. KÖRZET: ILLIR VIDÉK-ILLYRICUM
 VI₁ faunajárás: Mecsek-Sopianicum
 VI₂ faunajárás: Somogyi- és Zalai-dombszék-Praeillyricum
 VI₃ faunajárás: Kroáciai-hegyvidék és Karszt-Euillyricum
 VI₄ faunajárás: Fruška Gora-Fruška Goraicum
 VI₅ faunajárás: Dinári Alpok-Dinaricum

VII. KÖRZET: ADRIAI TENGERTART-ADRIATICUM

TALAJPUSZTULÁS

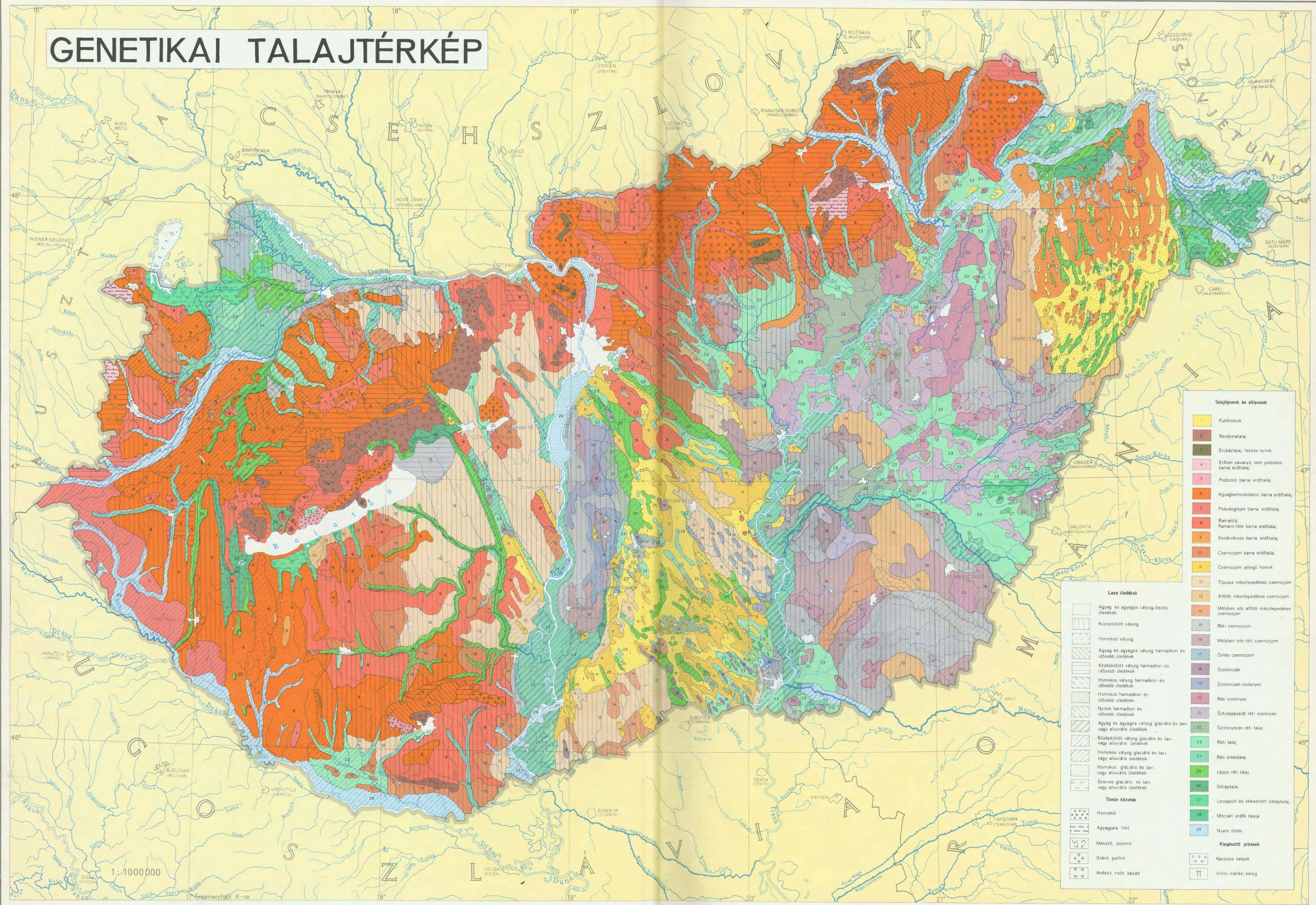

- Nem erodált vagy nem jelentős mértékben erodált terület
- Kisebfbokú erózió
(Az eredeti termőréteg 30%-nál kisebb lepusztulásával)
- Középfokú erózió
(A termőréteg 30-70%-os lepusztulásával)
- Erősen erodált területek
(A termőréteg 70%-on felüli lepusztulásával)
- A lehordott talaj felhalmozódási területei (szedimentáció)
- Erdők
- Deflációs területek

1: 1500 000

17° Greenwich-től K-re

GENETIKAI TALAJTÉRKÉP

Talajtípusok és altípusok

1	Fütohomok
2	Rendzintalaj
3	Erubáltalaj; fekete nyirok
4	Erősen savanyú, nem podzolos barna erdőtalaj
5	Podzolos barna erdőtalaj
6	Agyagbemosódásos barna erdőtalaj
7	Pseudoglejes barna erdőtalaj
8	Barnaföld; Ramann-féle barna erdőtalaj
9	Kovárányos barna erdőtalaj
10	Csernozjom barna erdőtalaj
11	Csernozjom jellegű homok
12	Típusos mészlepedékes csernozjom
13	Alföldi mészlepedékes csernozjom
14	Mélyben sós alföldi mészlepedékes csernozjom
15	Réti csernozjom
16	Mélyben sós réti csernozjom
17	Öntés csernozjom
18	Szoloncák
19	Szoloncák-szolonyec
20	Réti szolonyec
21	Sítyepesedő réti szolonyec
22	Szolonyeces réti talaj
23	Réti talaj
24	Réti öntéstalaj
25	Lápos réti talaj
26	Síkláptalaj
27	Lecsapolt és telkesített síkláptalaj
28	Mocsári erdő talaja
29	Nyers öntés
Kiegészítő jelzések	
○ ○ ○ ○	Kavicsos talajok
□ □ □ □	Vörös mállási kéreg

Laza üledékek

[Symbol]	Agyag és agyagos vályog löszös üledékek
[Symbol]	Középkötött vályog
[Symbol]	Homokos vályog
[Symbol]	Agyag és agyagos vályog harmadkori és idősebb üledékek
[Symbol]	Középkötött vályog harmadkori és idősebb üledékek
[Symbol]	Homokos vályog harmadkori és idősebb üledékek
[Symbol]	Homokos harmadkori és idősebb üledékek
[Symbol]	Nyirok harmadkori és idősebb üledékek
[Symbol]	Agyag és agyagos vályog glaciális és tavi, vagy alluvialis üledékek
[Symbol]	Középkötött vályog glaciális és tavi, vagy alluvialis üledékek
[Symbol]	Homokos vályog glaciális és tavi, vagy alluvialis üledékek
[Symbol]	Homokos glaciális és tavi, vagy alluvialis üledékek
[Symbol]	Szerves glaciális és tavi, vagy alluvialis üledékek

Tömör kőzetek

[Symbol]	Homokkő
[Symbol]	Agygalea, filit
[Symbol]	Mészkö, dolomit
[Symbol]	Gránit, porfirit
[Symbol]	Andezit, riolit, bazalt

1:1000000

TERMÉSZETI TÁJAK

